هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

58

سالّی/ 2010 – بەرگی پەنجاو هەشت

چاپی یەکەم/ سالّی 2010

پێرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (8)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/5/11 ل5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (9)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/5/12 ل 89

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (10)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/5/17 ل 123

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (11) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/5/18 ل 151

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (12) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/5/19 ل 187

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (13) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/5/24 ل 213

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (14) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – شەممە 2010/5/29 ل 255

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (10) ی نائاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/6/8 ل 263

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (15) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2010/6/20 ل 323

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (16) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دووشەممە 2010/6/21 ل 407

9- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری لە هەرێمی کوردستان.
10- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێمی کوردستان.
11- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی لە هەرێمی کوردستان.
12- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای یەکێتی ژووری بازرگانی پیشەسازی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (14)ی ساڵی 1993.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنەکەمان دەکەینەوە، خولی سێیەمی هەڵبژاردن، ساڵی یەکەم، خولی گرێدانی دووەم، ژمارەی دانیشتن (15)، ڕۆژی دانیشتن 2010/6/20، بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگەی (1)ی ماددەی (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان – عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (15)ی ئاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆ، ڕۆژی یەك شەممە ڕێکەوتی 2010/6/20دا بەم شێوەیە بێت:

1- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژە یاسای دەستەی نەزاهەی گشتی لە هەرێمی کوردستان.
2- خوێندنەوەی یەکەمی پێشنیاری درێژە پێدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 لە هەرێمی کوردستان.
3- خوێندنەوەی یەکەمی پێشنیاری یاسای کار پێکردن بە یاسای پاراستنی بەکاربەر ژمارە (1)ی ساڵی 2010 لە هەرێمی کوردستان.
4- ڕەوانە کردنی حیساباتی خیتامی حکومەتی هەرێمی کوردستان بۆ لیژنەی پسپۆڕ.
5- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆە یاسای دەستەی پشکنین و کۆنترۆڵی جۆری لە هەرێمی کوردستان.
6- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری پرۆژە یاسای داواکاری گشتی لە هەرێمی کوردستان.
7- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری پرۆژە یاسای نەهێشتنی لەشفرۆشی لە هەرێمی کوردستان.
8- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری پرۆژە یاسای بەرەنگاربوونەوەی مادده هۆشبەرەکان لە هەرێمی کوردستان.
9- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری لە هەرێمی کوردستان.
10- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێمی کوردستان.

11- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی لە هەرێمی کوردستان.
12- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای یەکێتی ژووری بازرگانی پیشەسازی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (14)ی ساڵی 1993.

بەڕێزان، خاڵی هەشتەم لێرە هاتووە خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری پرۆژە یاسای بەرەنگاربوونەوەی مادده هۆشبەرەکان، ئەم پرۆژەیە هی حکومەت بوو، خوێندنەوەی بۆ کرا سەحبیان کرد، بەڵام پرۆژەی ئەندامانی پەرلەمان ئێستا هاتووە، بۆیە خوێندنەوەی بۆ دەکەین، بۆیە لێرە دەمانەوێت نەقلی بکەین بۆ لای ئەو پرۆژانەی کە خوێندنەوەی یەکەمیان بۆ دەکرێت، لێرە پێویستە بچێتە بڕگەی چوار، پێویستی بە دەنگدانی ئێوەی بەڕێز هەیە بۆ چاك کردنەوەی، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو خاڵە خوێندنەوەی بۆ بکرێت و بچێتە بڕگەی چوار دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ پەسند کرا، چووە شوێنی خۆی، داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەم کەرەم بکەن بۆ شوێنی خۆیان، لیژنەی یاسایی کەرەم بکەن بۆ خاڵی یەکەم/ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژە یاسای دەستەی نەزاهەی گشتی لە هەرێمی کوردستان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

خاڵی یەکەم/ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژە یاسای دەستەی نەزاهەی گشتی لە هەرێمی کوردستان.

ئەم پرۆژەیە لە (25) مادده پێکهاتووە، شەش بەشیشە، لەگەڵ ئەسبابی موجیبە، بەشی یەکەم/ پەیوەندی هەیە بە پێناسەی یاساکە، بەشی دووەم/ هەڵبژاردنی سەرۆکی دەزگاو تەشکیلاتیەتی، بەشی سێیەم/ پەیوەندی هەیە بە کاروباری ئەم هەیئەتە، بەشی چوارەم/ پەیوەندی هەیە بەو بەندانەی کە قازانجی غەیرە مەشروعە، واتا بە لوغەتی قانون پێی دەڵێن (احكام الكسب الغير المشروع)، بەشی پێنجەم/ ئەحکامی عام و ئەحکامی خیتامییە، بۆیە داوا لە سەرۆکایەتی پەرلەمان دەکەین کە ئەم پرۆژەیە ئیحالەی لیژنەی پەیوەندیدار بکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەڕێزان ئێستا ئەم پرۆژەیە ئاراستەی لیژنەی یاسایی و لیژنەی دارایی و ئابووری و لیژنەی نەزاهە دەکەین، کە لیژنەی پەیوەندیدارە بەم کارەوەو هەروەها بۆ ئەندامانی پەرلەمان، ئاراستەی هەمووان دەکرێت، خاڵی دووەم تکایە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

59

سالْی/ 2010 – بەرگی پەنجاو نۆ

چاپی یەکەم/ سالْی 2010

پێرێست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (17) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/6/22 ل 5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (18)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/6/23 ل 96

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (19)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2010/6/27 ل 135

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (20) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2010/6/28 ل 217

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (21) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2010/6/29 ل 365

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (22) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2010/6/30 ل 377

7- د.ڕێباز فتاح.

8- بەفرین حسین خەلیفە.

9- شێردڵ تحسین محمد.

10- عظیمة نجم الدین.

بە زمانی عەرەبی ئەم پرۆژەیە لە (31) مادده خۆی دەبینێتەوە، تکایە سەرۆکی پەرلەمان ئاراستەی لیژنە تایبەتمەندەکان بکرێت، بۆ لێکۆڵینەوە لەسەری، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئەم پرۆژە یاسایە ئاراستەی لیژنەی کاروباری یاسایی و لیژنەی دارایی و ئابووری و لیژنەی پیشەسازی و وزەو سەرچاوە سروشتیەکان دەکەین، لەگەڵ ئەندامە بەڕێزەکانی پەرلەمانی کوردستان، کەرەم بکەن بۆ خاڵی شەش لە بەرنامەی کار، فەرموو.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پرۆژە یاسای ڕێکخراوە ناحکومییەکان لە هەرێمی کوردستان، کە لە لایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان پێشکەش کراوە، لە (27) مادده پێك دێت، لەگەڵ هۆکاری دەرچوونی، لەلایەن ئەم ئەندامە بەڕێزانەوە واژوو کراوە:

1- سەرگوڵ رضا.

2- احمد سلێمان.

3- د.صباح محمد نجیب.

4- سمیر سلیم.

5- حمە سعید حمە علی.

6- هاوڕاز شێخ احمد.

7- بەیان احمد.

8- ناسك تۆفیق.

9- ایوب نعمت قادر(ئارام).

10- پەیمان عبدالکریم.

داوا لە بەڕێزتان دەکەین ڕەوانەی لیژنەی تایبەتمەند بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئێستاش ئەم پرۆژە یاسایە ئاراستەی لیژنەی کاروباری یاسایی و لیژنەی ناوخۆو ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیەکان و لیژنەی کاروباری کۆمەڵگای مەدەنی و ئەندامە بەڕێزەکانی پەرلەمانی کوردستان دەکەین، بۆ خاڵی حەوت لە بەرنامەی کار، کەرەم بکە.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕگەی حەوتەم لە بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان/ خوێندنەوەی یەکەمی پێشنیاری یاسای زانکۆ تایبەتیەکانی هەرێمی کوردستان – عێراق.

ئەم پرۆژەیە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە، لە (45) مادده پێکهاتووە، لەگەڵ هۆیەکانی دەرکردنی یاساکە، ئەو بەڕێزانەی کە واژوویان کردووە لەسەر پرۆژەکە:

1- سۆزان شهاب نوری.

2- تارا تحسین ئەسعەدی.

3- دانا سعید سۆفی.

4- ئەڤین عمر احمد.

5- دڵشاد شهاب حاجی.

6- بکر کریم محمد صالح(ئاسۆ).

7- عمر صدیق هەورامی.

8- د.بەشیر خلیل حەداد.

9- کەیلی ئەکرم مەنتك.

10- تارا عبدالرزاق محمد.

داوا لە سەرۆکایەتی پەرلەمان دەکەین، ئەو پرۆژەیەش رەوانەی لیژنەکانی تایبەتمەندو ئەندامانی پەرلەمان بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئێستاش ئەم پرۆژە یاسایە ئاراستەی لیژنەی کاروباری یاسایی و لیژنەی پەروەردەو فێرکردنی باڵاو توێژینەوەی زانستی و ئەندامە بەڕێزەکانی پەرلەمانی کوردستان دەکەین، ئێستا بەنیسبەت خاڵی هەشتەم لەبەرنامەی کار، خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی لە هەرێمی کوردستان – عێراق.

بەڕێز جەنابی وەزیر سبەی دەگاتەوە ئێرە، لەگەڵ ئەوە وەفدە دێت، بۆیە جارێکی تر دەیخەینە پێش ئێوەی بەڕێز، بۆ ئەوەی دوا بخرێت بۆ جەلسەی داهاتوو، کە جەنابی وەزیر خۆی حازر بێت لێرە باشە، چونکە خۆی زۆر ئیلحاحی کردو داوای کرد لە ئەسنای موناقەشە وجودی هەبێت، ئێمەش بە گرنگمان زانی، ئێستا بۆ ئێوەی بەڕێزە، ئایا دوای بخەین بۆ جەلسەی داهاتوو؟ کێ لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ پەسند کرا، یەك کەس لەگەڵدا نییە دوابخرێت، پێشنیارێك هاتووە داوا دەکەن کە پرۆژەی بڕیار دانانی جەژنی ئێزیدییەکان حەوالەی لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئاینیش بکرێت، هەرچەند ئەمە دینێکی مەخصوصە، بە پێویستمان

زانی کە لیژنەی یاسایی بڕیاری لێ بدات، لەگەڵ ئەوەش ئاراستەی لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئاینیشی دەکەین، سوپاس، کەرەم بکەن بۆ خاڵی نۆ لە بەرنامەی کار، لیژنەی یاسایی فەرموون.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا دەقی پرۆژەکەتان بۆ دەخوێنینەوە، سەبارەت بە قانونی بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بە زمانی عەرەبی.

مشروع قانون تمديد العمل بقانون مكافحة الارهاب رقم (3)
لسنة 2006 في اقليم كوردستان – العراق

المادة الاولى:

يمدد العمل باحكام قانون مكافحة الارهاب رقم (3) لسنة 2006 لغاية 2013/7/16.

المادة الثانية:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الثالثة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ 2010/7/17 وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

الاسباب الموجبة

لبقاء الاسباب التي تجعل من استمرار تطبيق احكام قانون مكافحة الارهاب موجباً وحماية لحياة المواطنين وممتلكاتهم وامنهم واستقرارهم فقد شرع هذا القانون.

ئێستا دەقی پرۆژەکە بە زمانی کوردی دەخوێنینەوە:

پرۆژە یاسای درێژەدان بەکارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ماددەی یەکەم:

کارکردن بە حوکمەکانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 تا 2013/7/16 درێژ دەکرێتەوە.

ماددەی دووەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان، حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی سێیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی (2010/7/17)وە کاری پێدەکرێت و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان)دا بلاّو دەکرێتەوە.

هۆیەکانی دانانی ئەم یاسایە

لەبەر چەند هۆکارێك کە بەردەوامبوون و سەپاندنی حوکمەکانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بە پێویست را دەگیرێت، هەروەهاش بۆ پاراستنی سەرو ماڵ و موڵکی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیرییان، ئەم یاسایە دانرا.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی رەئیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا دەقی رەئی لیژنەی یاسای بە زمانی عەرەبی بۆتان دەخوێنمەوە:

الى/ رئاسة برلمان كوردستان - العراق

م/ تقرير حول مشروع قانون تمديد العمل بقانون مكافحة الارهاب

اجتمعت لجنة الشؤون القانونية يوم الاحد30/جۆزەردان/2710كوردي المصادف ليوم 2010/6/20 الميلادية لدراسة مشروع قانون تمديد العمل بقانون مكافحة الارهاب في اقليم كوردستان - العراق المرقم (3) لسنة 2006 المقدم من قبل العدد القانوني لاعضاء البرلمان والمحال الى لجنتنا بعد القراءة الأولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (15) فى 2010/6/20. وبعد المناقشة والمداولة تؤيد اللجنة جميع مواد وبنود المشروع المقدم.

راجين التفضل بالأطلاع وعرض أصل المشروع ورأي اللجنة القانونية بشأنه على البرلمان للمناقشة وأبداء الرأى المناسب والتصويت.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە بە کوردیش بخوێنەوە.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ/سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان - عێراق

بابەت/ راپۆرتی لیژنەی یاسایی سەبارەت بە پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر

لیژنەی کاروباری یاسایی کۆبۆوە لە رۆژی30/جۆزەردان/2710ی کوردی بەرامبەر بە 2010/6/20ی زاینی بۆ تاوتوێ کردنی پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 لە هەرێمی کوردستان، کە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە، دوای خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەکە لە دانیشتنی ئاسایی پەرلەمان ژمارە (15) لە رۆژی 2010/6/20

ڕەوانەی لیژنەکەمان کراوە، دوای گفتوگۆکردن و تاووتوێ کردنی پرۆژەکە، لیژنە پشتگیری لە هەموو ماددەو بڕگەکانی پرۆژەکە دەکات وەکو ئەوەی کە هاتووە.
تکایە ئاگاداریی بفەرموون و ئەسڵی پرۆژەکە وڕای لیژنەی کاروباری یاسایی لەم بارەیەوە بخرێتە بەردەم پەرلەمان، بۆ تاووتوێ کردن و دەربڕینی ڕای گونجاو لە بارەیەوەو، دەنگدان لەسەری. لەگەڵ ڕێزماندا.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک شێروان کەرەم بکە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر بۆ ئاگاداری بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر لە ساڵی 2006 لەم پەرلەمانە پەسند کراو ماوەکەی دوو ساڵ بوو، پاشان جارێك تەمدید کراوە، تەمدیدی دووەم بۆ دوو ساڵی تر بوو، ئەویش 2010/7/16 تەواو دەبێت، لەبەر ئەوەی پەرلەمان لەو ماوەیە لە پشوو دایە، ئەم پرۆژەیە تەقدیم کرا، بۆ ئەوەی دووبارە ئیعادەی نەزەر بکرێتەوە لە تەمدیدی ئەم یاسایە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی ناوخۆ ڕاپۆرتان نییە لەسەری، لیژنەی ناوخۆ کەرەم بکە.

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان.

ئەمە دەقی ڕاپۆرتی دانیشتنەکەی لیژنەی ناوخۆیە.

بۆ/سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان - عێراق

بابەت/ ڕاپۆرتی لیژنەی ناوخۆ سەبارەت بە پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006

پاش ئاراستە کردنی دەقی پرۆژە یاسای درێژەدان بەکارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 لە هەرێمی کوردستان لەلایەن سەرۆکایەتی پەرلەمانی بەڕێزەوە بەنووسراوی ژمارە (ك362) لە 2010/6/21 لیژنەکەمان لە کۆبوونەوەی ڕۆژ چوار شەممە ڕێکەوتی 2010/6/23ی زاینی کۆبوونەوەی دووەم لە ڕۆژی یەك شەممە ڕێکەوتی 2010/6/27 گفتوگۆو ڕاگۆڕینەوە کە لەنێوان ئەندامانی لیژنە سەبارەت بە پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 لە هەرێمی کوردستان، بۆیە لیژنە بەم شێوەیە ڕای خۆی دەردەبڕێت سەبارەت بە پرۆژە یاساکە:
بە مەبەستی تاوتوێ کردنی پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 لە هەرێمی کوردستان، لە ئەنجامی گفتوگۆو ڕاگۆڕینەوە، لیژنەکەمان پشتگیری لە

درێژکردنەوەی پرۆژە یاسایەکە دەکات تا کۆتایی ساڵی 2011 و دوا بڕیاریش هی بەڕێزتان و پەرلەمانی کوردستانە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا ماددەی یەکەم.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى:

يمدد العمل باحكام قانون مكافحة الارهاب رقم (3) لسنة 2006 لغاية 2013/7/16.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەکوردیش کەرەم بکەن.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی یەکەم:

کارکردن بە حوکمەکانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارە (3)ی ساڵی 2006 تا 2013/7/16 درێژ دەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی رەئیتان.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی پشتگیری ماددەکە دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان، ئەندامانی پەرلەمان، ئەو بەڕێزانەی دەیانەوێت قسەی لەسەر بکەن، دەستیان بەرز بکەنەوە، بۆ ئەوەی ناویان تۆمار بکەین، بەڕێزان، ئەم بەڕێزانە ناویان تۆمار کراوە (رێزدار د.احمد ابراهیم، رێزدار ایوب نعمت، رێزدار د.زانا، رێزدار دانا سعید، رێزدار احمد سلێمان، رێزدار شڤان احمد، رێزدار شوان کریم، رێزدار عدنان عثمان، رێزدار عظیمة نجم الدین، رێزدار سیوەیل عثمان، رێزدار نەریمان عبداللە، رێزدار د.رەفیق صابر، رێزدار سمیر سلیم، رێزدار عمر نورەدینی، رێزدار گۆران ئازاد، رێزدار ئاشتی عزیز، رێزدار عبدالرحمن حسین، رێزدار بێریڤان اسماعیل)، کەسی تر هەیە؟ نییە، رێزدار د. احمد کەرەم بکە.

بەڕێز د.احمد ابراهیم علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئـەو ياسـايە بەڕاسـتی هەنـدێك تێبينـيم لەسـەر هەيـە، هەنـدێك لـە ئەحكامـەكان دەتـوانين بڵـێين قاسـين، هەندێك ئەحكامی تێدايە زۆر توندە، بەڕاستی لە جێ بـەجێ كردنيشـدا رەنگـە ئـەو جيهەتانـەی، يـان ئـەو لايەنانەی كە ئەو ياسايە جێ بەجێ دەكەن، بەپێی ئەوەی هەندێك لەو ماددانەی كە لـە ياسـاكەدا هـاتوون، پێموايە لە چەند ساڵی رابردوودا مامەڵە بەو شـێوەيە لەگـەڵ ئـەو كەسـانە نـەكراوە، كـە بـەناوی تـيرۆرەوە گيراون، يـاخود زينـدانی كـراون، ئێمـە بەڵگەمان لەدەسـتەوەيەو داوومانەتـە سـەرۆكايەتی پەرلـەمان، چـەند كەسێك گيراون لەهەرێمی كوردستان لەلايەن ئاسايش و دەزگای دژە تيرۆرەوە، بەلآم هەندێكيان تـاكو ئێسـتا دادگايی نەكراون، هەندێكيان تاكو ئێستا بێ سەرو شوێنن و شوێنەواريان ديار نييە، لەبەر ئەوە من لەگـەڵ ئەوە نيم بەو صيغەيەی ئێستا كـە لـە ياساكە هەيـە، بەڕاسـتی درێـژ بكرێتـەوە، ئـەو ياسـايە پێويسـتی بـە هەموار كردن هەيە، بۆ ئەوەی زەمانەتی زياتر هەبێت بۆ ئەو كەسانەی كە بە تۆمەتی ئيرهـاب و تـيرۆرەوە دەستگير دەكرێن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، نوقتەی نيزامی كەرەم بكە.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

رەوايە ئەگەر ئينسان، مرۆڤ وەكو ئەندام پەرلەمان تێبينی لەسەر هەر ياسايەك هەبێت، رێگای خۆی هەيـە ئێمە دەتوانين پرۆژەی هەموار كردنی ياسا بكەين، ئەمڕۆ ئێمە دانەنيشتووينە موناقەشەی ياساكە بكـەين، ئەمڕۆ ئێمە پرۆژەيەكمان لەبەردەستە، بۆ درێژ كردنەوەی، ئەگەر تێبينيمان هەبێت دژی درێژ كردنـەوەی بە ئەساس، يان پێشنيارێكمان هەبێت دەتوانين موناقەشەی بكەين، بۆيە من دەبينم گفتوگۆ كـردن لەسـەر خودی ياساكە لە دەرەوەی ئەم ئەركەيە، كە ئێستا پێمانە، بۆيە بە نوقتەی نيزامی دەزانم، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێزان، پێشنيار، پرۆژەيەك لەلايەن ژمارەی ياسايی ئەندامانی پەرلەمان بۆ تەمديـد كردنـی كراوە، سێ ماددەيە، هەندێك بەڕێز نايانەوێت تەمديد بكرێت، با رەئی خۆيان بدەن، زۆر وازيحـە، زۆر زۆر تەبيعيە، رێزدار ئارام فەرمووو.

بەڕێز ايوب نعمت قادر(ئارام):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من لەگەڵ بوونی ئەوەم كە ياسايەكی تايبەت و جێگير هـەبێت سـەبارەت بـە تـيرۆر، چونكە بەڕاسـتی ئـەم دياردەيە تـەنها پەيوەست نييـە بـە كوردسـتانەوە، بـەڵكو دياردەيـەكی جيهانييـە، بـەلآم كۆمـەڵێك تێبـينی، يـاخود كۆمـەڵێك كـەموكورتی لـە خـودی ياسـاكە هەيـە، كـەوا دەكـات دەنـگ نـەدەين بـەوەی كـە تەمديـد بكرێتەوە، بەڵكو هەوڵ بدرێت بـۆ ئـەوەی ياسـايەكی هـەمواركراو پێشـكەش بـە پەرلـەمان بكرێـت، يـەكێك لەوانە ئەم ياسايە كاتی بۆ دانراوە، هەر دوو ساڵ جارێك دەبێـت تەمديـد بكرێتـەوە، كـە ئـەوەش وا پێشـان

دەدات كە ئەمە یاسای حاڵەتی كتوپڕییە، حاڵەتی تەواری، كە لە زۆر وڵاتەكاندا هەیە، كە هەمیشە وا پیشان دەدەین بۆ دەرەوەی كوردستان، كە كوردستان لە حاڵەتێكی نائاساییدا دەژی، كە ئەمەش زیانێكی زۆر بە هەرێمی كوردستان دەگەیەنێت لە رووی ئابووری و سیاسییەوە، كە پێچەوانەی ئەو واقیعەی كوردستانیشە، كە ئێمە هەموو جار ئەوە دەسەلمێنین كە كوردستان لە حاڵەتێكی ئاسایش و ئاشتیدا دەژی، ئەوە خاڵی یەكەم.

خاڵی دووەم/ سەبارەت بە دەقی یاساكە، ئەگەر بێتو سەرنج بدەین لە هەموو بڕگەو ماددەكانی، تەنها موعالەجەی ئەمنی تیرۆری كردووە، كە لەڕاستیدا ئەگەر بێتو سەیری زۆرێك لەو وڵاتانە بكەین، كە راستەخۆ گیرۆدە بوون بە دەست تیرۆرەوە، موعالەجەی تیرۆریان بە كۆمەڵێك بواری تریش كردووە، تەنها بە موعالەجەی ئەمنی چارەسەری تیرۆر ناكرێت، لەڕووی ئابوورییەوە، لەڕووی كۆمەڵایەتییەوە، لەڕووی رۆشنبیری و ئاینیشەوە.

خاڵی سێیەم/ واباشتر بوو كە بەڕێز وەزیری ناوخۆ بێتە پەرلەمان، لەلایەن پەرلەمانەوە میوانداری بكرایە، بۆ ئەوەی راپۆرتێك پێشكەش بە پەرلەمان بكات، رادەی جێ بەجێ كردنی ئەم یاسایە لە ماوەی ئەم چوار ساڵە، چونكە بێ گومان كاتێك یاسایەك جێ بەجێ دەكرێت، ئەو كاتە كەموكورتیەكانی دەردەكەوێت، هەروەها ئیجابیات و سلبیاتیشی دەردەكەوێت، بۆ ئەوەی ئەندام پەرلەمانەكان بەرچاویان رۆشن بێت، ئەو كاتە دەنگ دەدەن لەسەری، یان نا، هەروەها لەڕووی یاساییشەوە، بەڕاستی كۆمەڵێك بڕگەو مادده هەیە، كە كەموكورتی تیایە، وازیح نییە، كەوا دەكات كە ئەو جیهەتانەی جێ بەجێی دەكەن پێشێلكاری لە مافی مرۆڤدا بكەن، وەكو بڕگەی دوو/ ماددەی چوار، بڕگەی پێنج/ مادددەی سێ، زۆرێك لە بڕگەو ماددەكانی تریش و، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار زانا رەئوف فەرموو.

بەڕێز د.زانا رؤوف حمەكریم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەرەتا دەبێت من ئەوە بڵێم كە من لەگەڵ تەمدید كردنی ئەم پرۆژە یاسایە نیم، لەبەر چەند هۆكارێك:

یەك/ لەبەر ئەوەی لەگەڵ جێ بەجێ كردنی ئەم یاسایە، دەبێت ئەوە بزانین تەبیعەتی قانونەكە لە رۆژی دەرچوونیەوە سەبغەیەكی موەقەتی هەبووە، یاسا لە رووی زەمەنیەوە، یاسایەكت هەیە بۆ زروفێكی كاتی دادەنرێت، یاسایەكی موەقەتی بۆ دادەنێن، كاتێك كە باس لە تەمدید كردنی ئەو قانونە دەكەین، دەبێت تەبریرێكی ئەوەندە بەقوەتت هەبێت لە رۆژی دەرچوونی یاساكەوە هەمان پاساوی تر هەبێت، بەڵام ئێمە لە ئەرزی واقیعدا هەمان تەبریرمان نییە، ئێمە لەگەڵ جێ بەجێ كردنی یاساكەدانین، بەڵام چەند هۆكارێك هەیە، دەبێت لەبەرچاو بگیرێت، موشكیلەی ئیرهاب كە لە هەرێمی كوردستاندا هەبووە، بەپلەی یەكەم موشكیلەی یاسا نەبووە، لەبەر ئەوە ئێستاش ئەگەر ئەو یاسایەش جێ بەجێ نەكرێت، ئێمە

دەتوانین بەو یاسا پەیڕەو کراوانەی کە لە هەرێمی کوردستاندا هەیە ناویشی یاسای سزادانی عێراقیە، دەتوانین بەو یاسایە، ئەو سەرچاوانەی کە پەیوەندی هەیە بە چارەسەر کردنی کێشەو تیرۆرەوە لە هەرێمی کوردستان ئێمە بتوانین چارەسەری بکەین، ئەمە یەکەم.

دووەم/ جێی خۆیەتی بەڕاستی بپرسین لەناو ئەم یاسایە نووسراوە پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان جێبەجێ بکات، بەڵام کە دوایی دێتە سەر واقیعی فیعلی، جاری وا هەیە ڕەنگە دەزگایەك جێبەجێی بکات، کە بەشێك نیە لە ئەنجومەنی وەزیران، ئەوەش دیسانەوە پێویستە هەڵوێستەی لەسەر بکرێت، دەکرا ئەگەر ئێمە ناچاریش بووین، بەش بە حاڵی خۆم، لەگەڵ ئەو پاساوەشدا نیم کە بۆ ئەو پێشنیازە هاتووە، لەبەر ئەوەی کە بە هەمان ئەسباب، ئێستا تیرۆر لە هەرێمی کوردستاندا هەیە، بەڵام لە هەمان کاتدا ئەو شتەی کە باس دەکرێت، ئەو دەستگایە، مەفرووز بوو بە بڕگەیەك ئەوەی بۆ ئیزافە بکردایە، چونکە تەنها وەزارەتی ناوخۆ سەرپشکە لە جێبەجێ کردنی ئەو یاسایە، ئیزافەتەن بۆ ئەوە، دەبێ قەناعەتی تەواویشمان هەبێ، ئەو یاسایە مادام صەبغەی موەقەتی هەیە، کەواتە حدودێك دانێتەوە بۆ حوریەتی هاوڵاتیان، تۆ بەرامبەر جێبەجێ کردنی یاسای ئیرهابدا، تەبیعەتی موەقەتت پێداوە، بە دوو ساڵ جارێك تەمدید دەکرێ، بە داخەوە ئەوەیان بۆ سێ ساڵیش تەمدید کراوە، ڕەنگە پەیوەندی هەبێ بەوەی کە مادام لەگەڵ ئەو خولەی پەرلەمانیشدا هەبێت، چونکە ئەوانەی پێشوو بۆ دوو ساڵ تەمدید دەکرێت، ئەو جارە بۆ سێ ساڵ تەمدید دەکرێت، یەعنی لە هەمان کاتدا دەبێت ئەوە بزانین، خۆزگە بوایە ئێمە لە جیاتی ئەوەی موناقەشەی پرۆژەیەکمان بکردایە بۆ فراوان کردنی حوریەتەکان، نەك بۆ تەقیید، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، ڕێزدار دانا سعید، کەرەمکە.

بەڕێز دانا سعید صوفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێموایە درێژکردنی ئەو یاسایە بۆ سێ ساڵ زۆرە، لەبەر ئەوەی لە چوار ساڵی ڕابردوودا، دوو ساڵ، دوو ساڵ درێژ کراوەتەوە یاسایەکە، پێموانیە ئێستاش وەزعی کوردستان خراپتر بێ لەو چوار ساڵەی ڕابردوودا، ئەگەر موقارەنەی بکەین هیچ شتێکی لەو بابەتانە زۆر بەرچاو و کاری تیرۆرستی یەکجار ئاوا ڕووی نەداوە، پێمان وابێ کە دەبێ کاتێکی زیاترمان هەبێ، هەروەها لە زۆر ئەو وڵاتانەی کە لە دوای (11) سەپتەمبەرەوە، کار بە یاسای دژە تیرۆر دەکەن، ساڵ بە ساڵ تازەی دەکەنەوە، واتا زیاتر نا لە ساڵێك، لە یەك ساڵ زیاتر، لەبەر ئەوەی ئەوانیش حیسابی، بابڵێین وەزعی ئەمنی و ئاسایشی خۆیان دەکەن، هەروەها بیر لەوەش دەکەنەوە کە ئەو یاسایە نەبێتە ڕێگایەك لەبەردەم هەندێ ئازادی، یاخود بە شێوەیەکی خراپ بەکار نەیێت، جا بۆیە من پێشنیار دەکەم ئەو یاسایە یەك ساڵ درێژ بکرێتەوە، هەروەها بە ڕەچاوکردنی ئەوەی کە زۆر لە ئەندامانی پەرلەمان ئاماژەیان بەوە دا کە یاساکە کەم و کوڕی تێدایە، پێویستی بە

هەموارکردن هەیە، من پێموایە لە خیلالی ئەو ساڵەدا دەکرێ پرۆژەی هەموارکردنی یاساکەش تەقدیم بکرێت، ئەو کات یاسایەکی باشتری پێشکەش بکرێ، بۆیە من پێشنیار دەکەم یەك ساڵ درێژ بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، ڕێزدار بیلال، کەرەمکە.

بەڕێز أحمد سليمان عبدالله (بلال):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەستخۆشی لەو بەڕێزانە دەکەم کە یاساکەیان ڕەت کردەوە، منیش بەڕاستی ئەو یاسایە ڕەت دەکەمەوە، پێموایە پێویستی بە تەمدید کردنەوە نیە، لەبەر ئەو خاڵانە:

1-ئەگەر ئەو یاسایە پێویست بوایە، دەبوایە حکومەت خۆی داوای تەمدیدی بکردایە، چونکە لە خولی پێشتر بۆ تەمدید کردنەوە دوو ساڵ حکومەت خۆی داوای کرد و پەرلەمان موصادەقەی لەسەر کرد، بەڵام من ئەو جارە دەبینم ئەندامانی پەرلەمان موصادەقەیان لەسەر ئەوە کردووە، پێش حکومەت کە تەنفیزی ئەو یاسایە دەکات.

2-دەبوایە دوای ئەوەی لە ساڵی 2006 وە ئەو یاسایە هەیە، بۆ دوو ساڵ دانراوە، کە یاسایەکی موەقەتە، دواتر بۆ دوو ساڵی تر تەمدید کراوەتەوە، ئێمە وەکو ئەندامانی پەرلەمان هیچ ئامارێکمان لەبەر دەستدا نیە، کە بزانین ئایا چەند کەس بەو یاسایە حوکم دراون و سزا دراون، ئایا بوونی ئەو یاسایە بۆ ئێمەی خەڵکی کوردستان زەرووره یان نا؟ گرنگی ئەو یاسایە چیە؟ من نازانم جیهەتی تەنفیز لەو یاسایە کێیە؟ ئەگەر چی نووسراوە ئەنجومەنی وەزیران، بەڵام من پێموانیە ئەنجومەنی وەزیران تەنفیزی ئەو یاسایەی کردبێت، چونکە بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لە خولی پێشوو باسی ئەوەی کرد کە ئەوان تەنفیزی ئەو یاسایە ناکەن، جیهەتی تر هەیە کە سەر بە حکومەت نیە، تەنفیزی ئەو یاسایە دەکات، ئەوەش بۆخۆی جێی پرسیارە، وەکو کاك د.زاناش باسی کرد بەڕاستی، دەلیلیشمان بۆ ئەوە زۆرە، نامەوێ بچمە وردەکارییەکان، قازانجەکانی ئێمە نازانین بەڕاستی بۆ ئەو یاسایە چین؟ ئایا هیچ قازانجێکمان لێ کردووە؟ یان ئامارەکان چۆنن؟ چەند کەسی پێ سزا دراوە؟

3-سزاکانی کە لە یاسای دژە تیرۆر دانراوە، زۆر قورس و سەنگینن، هیچ ڕەحمێکی تێدا نیە، وەك لە ماددەی چوار و خاڵی دووەمدا هاتووە، چەند ماددەی تریش کە جێی ماددەکان لاستیکین، دەتوانرێ بە جۆرەها شێوە بەکاربهێنرێت، وای لێبکرێت چۆنت بوێ، وا بکاری بێنی بۆ خۆت، زیاتر لە مەصلەحەتی تەنها دەسەڵاتە، خەڵکی سڤیل (civil)، یەعنی خەڵکی مەدەنی کەمترین دەسەڵاتی تێدا هەیە، کە ئەگەر ئەو یاسایە پێ سزا دەدرێ، وا دەرنەچوو، جوابەکەی چی دەبێ؟ یان با بڵێین دەتوانێ چی بکات؟ چونکە دەلیلیشمان بۆ ئەوە هەیە، چەندین کەس سزا دراون، دواتر لەسەریان نەسەپێندراوە ئەو دەستگیر کردنە، یان بڵێین ئەو سزایەی کە لەسەریان نەسەپێنراوە، دەرکەوتووە کەوا نیە، بەڵام هەرواش ڕۆیشتووە و تا

ئێستا بە مەزلوومی خۆیان دەناڵێنن، من بۆیە داوا دەکەم لە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمانی بەڕێز، کە ئەو یاسایە ڕەت بکەنەوە، چونکە بەڕاستی هەم پێشێلکردنی مافی مرۆڤی تێدایە، هەم ئەگەر من خۆشم دەنگ بەو یاسایە نادەم، لەبەرچی؟ لەبەر ئەوەی من پێموایە هەر کەسێك بەو یاسایە سزا بدرێ، من خۆم پێموایە لای خوای گەورە گوناحبار دەبم، بۆیە داوا دەکەم لە هەموو بەڕێزانیش کە دەنگ بەو یاسایە نەدەن و ئەو یاسایە ڕەت بکەنەوە، زۆر سوپاستان دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، ڕێزدار شوان أحمد، کەرەمکە

بەڕێز شڤان أحمد عبدالكريم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو یاسایە بە یاسایەکی زۆر پێویست دەزانم بۆ هەرێمی کوردستان، وەختی خۆشی دانرا، لەسەر ئەو ئەساسە پێویستە دانرا، چونکە لە کەس شاراوە نیە کە هەڕەشەی تیرۆر لە چ ئاستێکدایە؟ کە لە عیراق مەسەلەیەکی وازحە کە بە نموونەی یەکەم لە پاش ئەفغانستان دێت، بۆیە ئەو یاسایە، یاسایەکی زۆر زۆر پێویستە بۆ هەرێمی کوردستان، درێژکردنەوە و تەمدید کردنەوەکەی زۆر بە پێویست دەزانم، بەڵام تەنیا بۆ دوو ساڵ، وەکو ئەوەی دەورەی پێشتر، نەك لەبەر ئەوە، پاش دوو ساڵی تر نازانین چ دەبێت؟ بەس ئەو تەریقەی کە دانرا من دەبینم ئیحتیمالە لەو ئەسنایە، لە ئەسنای ئینتیخابات، فریای درێژکردنەوە، یان ئیلغاکردنەوە نەکەوین، بۆیە من پێشنیار دەکەم ئیتیفاق بۆ دوو ساڵ بکرێت، بۆ ئەوەی بە ئیسراحەت لە دوو ساڵەکەدا چارەسەری ئەو یاسایە باشتر بەدەرکەوێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، ڕێزدار شوان کەریم، کەرەمکە.

بەڕێز شوان عبدالكريم جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری پێشنیاری هەر دوو لێژنەی بەڕێز دەکەم بۆ درێژ کردنەوەی کارکردن بەو یاسایە، چونکە بەڕاستی هەموومان دەزانین موسەببیباتی دەرکردنی ئەو یاسایە، چ لە ئاستی کوردستانەوە بێت، لە عیراقیشەوە، هەروەها لە هەموو جیهاندا وەکو خۆی ماوە، تیرۆر بەڕاستی دیاردەیەك نیە لەو سەردەمەی کە ئەو یاسایە دەرچووبێت، لەو فەترەیە هەبووبێت، دوایی نەمابێت و ڕەوی بێتەوە، بەداخەوە تا ئێستا تیرۆر لەسەر ئاستی جیهانەوە، بە تایبەتی لەسەر ئاستی عیراقیش بووە؟ بە دووریشی نازانین لە کوردستانیشدا جارێکی تر سەر هەڵداتەوە، یان هەوڵی ئەوە بدەن کە کاری تیرۆرستی، یان گرووپە تیرۆرستەکان کاری تیرۆرستی ئەنجام بدەن، بە تایبەتی کە ئێمە لە کوردستاندا هەموومان فەخر بەوە

دەكەین، خەڵكیش و حكومەتیش، كە ئاشتی و ئارامی بەرقەرارە، ئەوە بەڕاستی بۆتە دیاردەیەك كە زۆر ناحەز دەیەوێت ئەو وەزعە تێك بدات، من پێموایە ئەوانەی كە لە پێش هەموویانەوە گرووپە تیرۆرستییەكانن كە دەیانەوێ ئەو وەزعەی كوردستان تێك بدەن، لەبەر ئەوە من پێموایە ئەو یاسایە بە حوكمی ئەوەی ماددەكانی، كە ماددەكانی عقوباتی تێدایە، زۆر ڕادیعە، زۆر توندە، ڕێگری دەكات لە ڕوودانی كاری تیرۆرستی، هەمووشمان دەزانین لە كوردستاندا قوربانی دەستی تیرۆر كەم نیە، من بۆخۆم پشتگیری لە درێژكردنەوەی یاساكە دەكەم، وەكو هاوكاریشم كاك شڤان گوتی، من لەگەڵ ئەوەدام كە دوو ساڵ، چونكە لە ئەساسیشدا یاساكە خۆی بۆ دوو ساڵ دەركراوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

سوپاس، ڕێزدار عدنان عوسمان، كەرەمكە.

بەڕێز عدنان عثمان محمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

دیارە وەكو پرینسیپ هەر هەموومان لەگەڵ ئەوەین كە یاسایەك هەبێ بۆ دژایەتی تیرۆر، بە هەموومانەوە بوەستین دژ بە تیرۆر، بەڵام كە قسە لەسەر ئەو یاسایە دەكرێ، لە ڕاستیدا من بە سێ هۆكار، بۆ ئەوەی بە كورتی قسە بكەم، سێ هۆكار بە پێویستی دەزانم ئەو یاسایە چیتر كاری پێ نەكرێ لە كوردستاندا، ئەو موسەبیباتانەی كە تەبعەن هۆیەكانی دانانی ئەو یاسایە كە لەو یاسایەدا، لەو پرۆژەیەدا باس دەكرێت، لە ڕاستیدا دوورو نزیك پەیوەندی بە بڕگەی یەكەمەوە نیە، بە ماددەی یەكەمەوە نیە، بۆ درێژ كردنەكە، ئەگەر ئەوانە بكەین بە هۆكارێك بۆ دانانی نەك بۆ ساڵی 2013، دەبێ هەر بۆ هەتا هەتایە یاسایەكی بەردەوام بێ، نەك یاسایەكی كاتی، هۆكاری یەكەم بەڕای من بۆ ئەوەی ئەو یاسایە چیتر كاری پێ نەكرێ، ئەو یاسایە لە كاتێكدا دانراوە كە دیارە كاری تیرۆرستی لە كوردستان و لە عیراقدا زۆر لە برەودا بووە، وەزعی عیراق لە شێوەیەكی زۆردا بووە، سنوورەكانی كوردستان هێمن نەبووە، كێشە و مەترسییەكی زۆر هەبووە، بۆیەش پێموایە هەر لەو كاتیشدا جۆرێك لە ڕەقی، قەسوەتێكی زۆر لە بڕگەكانی یاساكەدا هەیە، كە ئەگەر ئێستا جارێكی تر پێیدا بچینەوە، یان كە ئێستا دەیخوێنینەوە، یان ئەو موشەریعانەی كە دایان ناوە هەست بكەن كە جۆرێك لە ڕەقیەكی زۆر لە بڕگەكانەوە هەیە، تەشەدودێكی زۆر لە بڕگەكانەوە هەیە، من پێموایە ئەو حاڵەتەی كە لەو كاتەدا بوو، تەبریری ئەو وەزعە دەكات، ئێستا لە كوردستاندا خۆشبەختانە، دیارە دەبێ دەستخۆشیش لەو كەس و لەو دەزگایانە بكەین كە بوونەتە هۆكارێك بۆ ئەوەی ئەو نەوعە ئاسایشە بۆ خەڵكی كوردستان بەرقەرار بكرێت، شەونخوونیان كردووە بۆ ئەوەی ئەمن و ئاسایش لە كوردستاندا بەرقەرار بێ، كاری تیرۆرستی لە كوردستاندا تا ئاستێكی زۆر كەم ببێتەوە، لە كوردستاندا ئێستا ئەو حاڵەتە نیە، پێموایە هەڵوەشاندنەوەی، یان كار نەكردن بەو یاسایە بۆ خۆی خاڵێكی گەشە بۆهەرێمی كوردستان، نیشاندەرێكی ئەوەیە كە وەزعی ئەمنی لە كوردستاندا چۆتە ئاستێكی وا كە چیتر پێویستمان بە یاسایەك بۆ حاڵەتی (طواريء) نەبێت، ئەو یاسایانەی كە لە كوردستاندا هەیە و ئیشی

پێ دەکرێت، پێشتریش ئیشی پێ کراوە، هۆکارێك بوونە بۆ ئەوەی کە، ئەو دەزگایانەی کە هەرچەندە ڕەخنەشمان لەسەریان هەیە، من دواتر قسەیان لەسەر دەکەم، هۆکارێ بوونە بۆ ئەوەی کاری تیرۆرستی لە کوردستاندا تا ئاستێك کەم بێ، لە بیرمان نەچێ کە پێش 2006، پێش ئەوەی ئەو یاسایەش دەربکرێت، لە کوردستاندا کاری تیرۆرستی هەبووە، بەهەمان شێوەش کاری رادیعانەش هەبووە بۆ وەستاندنی کاری تیرۆرستی لە کوردستاندا، لە (92) بەدواوە هێزە ئەمنییەکان، هەرچەند سەر بە حیزبیش بوون، موئەسەساتێکی دەوڵەتی تەمام عیار نەبوونە، بەڵام لە ڕاستیدا زۆر بە باشی بەرامبەر بە کاری تیرۆرستی وەستاونەتەوە، پێویستیان بە یاسایەکی وا نەبووە، بۆ ئەوەی مامەڵە لەگەڵ تیرۆرستان و گروپە تیرۆرستەکان بکەن، خاڵێکی تر، لە کوردستاندا با بە واقیعی قسە بکەین، ئەوەیە کە هێشتا موئەسەساتی حیزبی لەگەڵ موئەسەساتی دەوڵەتیدا جیا نەکراوەتەوە، بەو شێوەیەی کە پێویستە، موئەسەساتی دەوڵەتی تەواومان نیە ئێمە، بۆیە جێبەجێ کردنی ئەو بڕیارە، ئەو یاسایە لە ڕاستیدا، کار پێکردن بەو یاسایە جۆرێك لە ئیجتیهاد دەدات، کە تا ئاستێکی زۆر لەوانەیە ئازادییە سیاسیەکان بەردەست بکاتەوە، لەوانەیە لەو چەند مانگەی ڕابردوودا نموونەمان لەبەرچاو بێت، کە من نامەوێ قسەی لەسەر بکەم، بەڵام وا بکات کە لایەنی سیاسی باڵا دەست جۆرێك لە ئیجتیهادی هەبێ بۆ کار و بۆ ئیش و کاری هەندێك لە هەڵوێستی لایەنی سیاسی تر کە پێموایە ئەوە وا دەکات کە ئاسانتر بێ تەخویل کردن و خستنە خانەی تیرۆر و ئەوانە بۆ لایەنی سیاسی تر، خاڵێکی تر کە ئەوە لە هەمووی بە گرنگتر دەزانم، بۆیە بەداخەوە ئێمە لە کوردستاندا تا ئێستا ئەو موئەسەسە ئەمنیانەی کە ڕاستەوخۆ پەیوەستن بە جێبەجێ کردنی ئەو یاسایە، یەکگرتوو نین، هێزی ئاسایشی یەکگرتوومان نیە لە کوردستان..........

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کاکە تۆ وەرە سەر ماددەکە، چاوەکەم چ عیلاقەت بە ئەمن و ئاسایشەوە هەیە، ماددەکە دەیەوێت تەمدید بکرێت، لەگەڵیت یان لەگەڵی نیت؟ ئەو مەوزووعەی باست کرد لە وەختی تر دەتوانی، ئێستا وەرەوە سەر ماددەکە.

بەڕێز عدنان عثمان محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەسەرەتا وتم سێ هۆکار هەیە بۆ ئەوەی ئەو یاسایە ڕابگیرێت، دوو هۆکارم باس کرد، هۆکاری سێیەم ئەوەیە کە ئێمە ئەجهیزە ئەمنیەکانمان یەکگرتوو نین، کە ناتوانن بە شێوەیەکی ڕێك و پێك ئەو ئەجهیزەیە بکەن، لایەنی تریشمان هەیە، مەسەلەن ئەجهیزە موخابەراتیەکان لە کوردستاندا هێشتا ئەجهیزەی حیزبین، ئەجهیزەی حکومی نین، بۆیە کاتێ جێبەجێ کردنی ئەو یاسایە دەخرێتە ئەستۆی ئەو ئەجهیزانە، کە هێشتا لە ژێر مەرجەعیەتی حیزبیدان، بۆیە ئیشکالیەتی گەورەمان بۆ دروست دەبێ لە جێبەجێ کردنی ئەو یاسایە، بۆیە من بەو سێ هۆکارە، ڕەئیم وایە کە ئێمە ئیش لەسەر ئەو یاسایە نەکەین، دەکرێت لە ماوەی شەش مانگی داهاتوودا، لە ماوەی داهاتوودا، ئێمە گفتوگۆیەك بکەین، یان

دانیشتنێکی تایبەت لە پەرلەمانىدا بکەین، بۆ هۆکارەکانی ئەوەی کە ئایا یاسایەکمان هەبێ بۆ دژایەتی تیرۆر؟ جارێکی تر، پرۆژەیەکی تر بخرێتە بەردەم پەرلەمان، بۆ ئەوەی جیاواز بێ لەگەڵ پرۆژەکەی ڕابردوودا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، ڕێزدار عەزیمە خان، کەرەمکە.

بەڕێز عظیمة نجم الدین حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە بۆ خۆی پرۆژە یاسای درێژەدان بە کارپێکردنی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر، ئەو یاسایە من پێم باشە بمێنێ، بەڵام بەو شێوەی ئێستا نا، ئەو یاسایە درێژ کردنەوە نەبوایە، ئەوە هەموارکردن بوایە، لەبەر ئەوەی ئێمە هیچ ئامارێك، یان هیچ بە دواداچوونێکمان نیە لەسەر ئەوەی کە تا چەند تیرۆر لە کوردستاندا، لە ماوەی ئەو دوو ساڵەی کە درێژ کرابۆتەوە، تا چەند کاری تیرۆرستی هەیە، ئێمە بە پێی ئەو بەدواداچوونە بمانتوانیبایە، هەڵسەنگاندنێك بکەین، ئەو درێژکردنەوەیە ساڵەکەی بۆ دیاری بکرێ، دیارە ئێمە لە خۆمانەوە چەند ساڵێك زیاد دەکەین، بە بێ ئەوەی کە لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆ، یان دەزگای دژە تیرۆر و ئەوانەی کە کاری تیرۆرستیان بەدەست گەیشتووە، یان بەدواداچوونیان بۆ کردووە، ئامارێك لەبەردەستبوایە، ئینجا ئەوە بکرایە، من پێموایە ئەوە هەموار بکرابایە باشتر بوو، لە چەند ماددەیەکدا، هۆکارەکانی درێژبوونەوەی ئەو یاسایەش لە ماددەکاندا دیاری بکرابایە، دوای ئەوە لە خاڵێکی تردا، لەو یاسایە باس لە پاراستنی سەر و ماڵ و مولکی هاووڵاتیانی هەرێمی کوردستان دەکات، دیارە ئەو دەزگایە بۆ پاراستنی ئەمن و ئاسایشی گشتی هەرێمی کوردستانە، نەك تەنها بۆ پاراستنی سەر و ماڵ، ئێمە لە کوردستاندا دەزگای ئاسایش و پۆلیسمان هەیە، دەزگای ئەمنیمان هەیە کە سەر و سامانی هاووڵاتیان بپارێزێ، بۆیە ئەوە دەزگایەکە پەیوەندی بە ئەمن و ئاسایشی نیشتمانییەوە هەیە، من پێموایە ئەو یاسایە هەموار بکرێتەوە، بۆ ماوەی یەك ساڵ درێژەی پێ بدرێتەوە، لەوە زیاتر نەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، ڕێزدار سیوەیل عوسمان، کەرەمکە.

بەڕێز سیوەیل عثمان أحمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس، قسەکانی من کرا.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، ڕێزدار نەریمان عبداللە، کەرەمکە.

بەڕێز نەریمان عبدالله قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره هەر یاسایەك كە لە قۆناغێكدا دادەندرێ، ئەسباب و موجیباتی خۆی هەیە، پێداریستیەكانی لەلایەن نوێنەرانی گەلەوە، لە پەرلەمانەوە دیراسە دەكرێت، هەوڵی چارەسەركردنی بۆ دەدرێ، ئەو یاسایە لە بارودۆخ و قۆناغێكدا دانراوە كە ئەو یاسایە تیرۆر لە ئاستی عیراق و جیهان و كوردستانیش لە ئاستێكی بەرزدا بوو، مەترسیدارێكی زۆر گەورە بوو، ئەو یاسایە ئێستا لە هەرێمی كوردستاندا پێموایە، زەروورەتێكی زۆری نەماوە، كە ئێمە ئەگەر وەكو هەندێك بۆچوونیش هەبێ زەرووراتی ماوە، دەبوایە ئێمە پێش موددەیەكی موناقەشە كردنەكە بەڕاستی بخرایەتە بەرنامەی كارەوە، بۆ ئەوەی لێژنە تایبەتمەندەكان لەگەڵ حكومەتدا دیراسەیەكی ورد و باش، تەقیمێك بكرابایە بۆ ماوەی ئەو چوار ساڵەی كە ئەو یاسایەی كە كاری پێكراوە، تا چەند ئێمە ئیستیفادەمان لێ كردووە، سوودمان لێ بینیوە، لە چارەسەر كردنی مەبەستەكانی، یان چەندێك سلبیاتی هەبووە بۆ ئەوەی دیراسەی لێ بكەین، لە بەرچاوی بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ڕوون بێ، بۆ ئەوەی پێویست دەكات تەمدیدی بكەین، یان تەعدیلی بكەین، یان هەڵیوەشێنینەوە، بەڕاستی ئەوانە هەموویان نەكراوە، بۆیە من بە باشی دەزانم ئەو یاسایە ئەگەر هەندێك موجیباتیشی مابێ، لە عیراقدا تیرۆر لە ئاستێكە كاریگەری و مەترسی زۆری هەیە، لە كوردستاندا ئەو كاریگەریانەی نەماوە، بەڵام بەو پێیەی كە ئێمە بەشێكین لە عیراق، بە پێویستیشمان زانی بەڕاستی ئەو موددەیە بۆ سێ ساڵ و لەگەڵ لێژنەی یاسایی نیم، لەبەر ئەوەی خۆی یاساكە كە دانراوە لەو بارودۆخەی باسم كرد، بۆ دوو ساڵە، لە كاتێكدا تەمدید كردن بۆ سێ ساڵە، ئەوە بەڕاستی مەنتیقێكی یاسایی و پێموایە تەتبیقی تێدا نیە، هەروەها ئەگەر بێت و بچمە ناو وردەكاری ماددەكانەوە كە ئێستا جێگەی موناقەشە نیە لەسەری، زۆر نوقصانی تیدا هەیە، هەر تەنها لە ناوەڕۆك و عینوانی یاساكە، من یەك قسە دەكەم كە قانون (مكافحة الإرهاب)، بە كوردییەكەی نەهێشتنی تۆقاندن و بە تیرۆر ناوی بردووە، ئاخر تۆقاندن هەر تیرۆر نیە ئەصلەن، زۆر جیاوازییەكی زۆری هەیە، نەهێشتنیش جیاوازە لە تەرجومە كردنەكە، بە ڕەنگاربوونەوە، ئەوە بەڕاستی هەر لەوێوە دەست پێدەكات، هەروەها ئەو یاسایە كۆمەڵێ موبەریراتی داوە كە مەجالی ئیجتیهاداتی شەخصی هەیە كە كارمەندانی جێبەجێ كەری ئەو یاسایە، ئەگەرچی تا ئێستا زۆر ڕوون و وازح نیە، كە كەی ئەوانە بیزەببت جێبەجێ دەكەن؟ خەڵكانێكیش هەیە كە بەڕاستی جێبەجێی دەكەن، بەڕاستی لە ڕووی شەرعییەوە خۆیان شەرعیەتی یاساییان نیە، ئەوە بەڕاستی جێگای پرسیارە، هەروەها ئەو یاسایە حوكمی لەسەر پرۆژە داوە هەندێك جار، یەعنی دەڵێم (مشروع الجنایە)، بەڕاستی پرۆژە حوكمی لەسەر نادرێت، (عمل الاجرامی) كاری لەسەر دەكرێت، كە مەبەست لێی كارێكی توندو تیژی زیان بەخشە بە بەرژەوەندییەكانی گشتی و نیزامی وڵات، یان هاووڵاتیان، هەروەها هەندێ جار حوكمی داوە لەسەر ئەوەی كە ئەو كەسانەی ئەوە دەكەن مەبەستێكی سیاسیان هەیە، ئەو مەبەستە سیاسییە ئەو مەجالەی تیا هەیە توهمە بكەیتە سەر هەر كەسێك كە خۆت بەدڵت نەبوو، بەڕاستی ئەمە وردەكاری زیاتری دەوێت و پێداچوونەوەی دەوێت، بۆیە من لەگەڵ ئەوەم ئەگەر نوێش بكرێتەوە لە شەش مانگ تێ نەپەڕێت تا كۆتایی ساڵی 2010، بۆ ئەوەی تا ئەو كاتە ئێمە تەقیمێكی وردو زانستی و باش

بكەین لەگەڵ دەزگا تایبەتمەندییەکان، لەگەڵ حکومەتی هەرێم، لەگەڵ دەزگای دادوەری لە هەرێمی کوردستان و جێ بەجێ کارەکانی، بۆ ئەوەی لە داهاتوودا ئێمە پرۆژەیەك پێشکەش بکەین بۆ تەعدیل کردنی، یان هەڵوەشاندنەوەی، یان تەمدید کردنەوەی، بۆ ئەوەی بەرچاومان زیاتر روون بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار رەفیق صابر فەرموو.

بەڕێز د.رفیق صابر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بێگومان بوونی یاسایەك بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر کارێکی پێویستە، بەلاَم ئەم یاسایەی کە چوار ساڵ پێش ئێستا بڕیاری لەسەر دراوە، راستیەکەی لەباروودۆخێکی هەم ناوچەیی وجیهانی زۆر تایبەتدا بوو، لە هەمان کاتدا بە ئاشکرا شوێنەواری رووداوی تیرۆریستی یەکی شوباتی ساڵی 2004ی پێوە دیارە، کە تاوانێکی زۆر گەورە لە هەولێر ئەنجام دراو لە ژێر تەئسیری ئەو رووداوەدا هەست دەکەیت پرۆژەکە رەحم و بەزەیی کەم تیایە، لایەنی پەروەردەیی لە یاساکەدا کە دیارە لە یاسایەکی جۆرە تەنیا نابێت بە ئامانجی تۆڵەسەندنەوە بێت، بەڵکو پێویستە لایەنی پەروەردەشی تیا بێت، من پێموایە بوونی یاسایەکی لەو جۆرە بۆ هەرێم، بۆ خۆی رەنگە لەسەر ئاستی جیهانی قازانج بە هەرێم نەگەیەنێت، چونکە ئێمە دەمانەوێت پرۆسەی دیموکراسی لە کوردستاندا قوڵتر بکرێتەوەو ئەو رووخسارەش لەدەرەوە پیشان بدرێت، بەلاَم بوونی یاسایەکی واو لە دۆخێکدا، کە رێکخراوەکانی جیهانی زۆر بەڵگەیان لەسەر پێشێل کردنی ماڧ مرۆڤ هەیە لە زیندانیەکانی کوردستاندا، رەنگە بوونی یاسایەك بەو شێوەیە زیان بە ئەوە بگەیەنێت.

دووەم/ لایەنێکی تر کە ئەوەی کە گرنگە لێرەدا ئەوەیە، ئەم یاسایە تاکو ئێستا ئێمە نەمانزانیوە چ ئەنجامێکی هەبووە، بەلاَم وامانزانیوە کە هەندێك دەزگای نایاسایی لە هەرێمی کوردستان سوودیان لەم یاسایە بینوە، یان بەکاریان هێناوە، لەبەر ئەوە من بەراستی پێشنیار دەکەم پێموایە سێ ساڵ بۆ درێژکردنەوەی زۆر زۆرە، لەگەڵ ئەو پێشنیارەم بۆ ئەوەی بۆشاییەکی قانونیش نەبێت بۆ بەرەنگاربوونەوەی دژە تیرۆر، من پێم باشە لە ساڵێك زیاتر نەبێت، بەلاَم بەو مەرجەی کە لەو ساڵەدا کار بکەین بۆ هەموار کردنی ئەم یاسایە، زۆر سوپاستان دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار سەمیر سەلیم فەرموو.

بەڕێز سمیر سلیم امین بەگ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە یەکێك لە مەفخەرەکانی کوردستانی ئێمە ئیستیقراری سیاسی و ئەمنیە لەڕاستیدا، هەر ئەوەش وای کردووە پێوەرێکی گەشە کردنی کوردستان لە ناوچەکانی عێراق بارە ئەمنیەکەیەتی، لەبەر ئەوە گرنگە هەر هۆکارێك، هەر یاسایەك، هەر رێبازێك بگرینەبەر، بۆ ئەوەی مەسەلەی ئارامی سیاسی، مەسەلەی

ئـەمنی پـارێزراو بکـەین، موجیبـاتی ئـەم پـرۆژە یاسـایەی کـە خوێنـدمـەوە لەڕاسـتیدا موجیباتێکـە لەگـەڵ واقیعـی ئێسـتای هـەرێمی کوردسـتاندا ناگونجێـت و، دەبـوو ئـەم پـرۆژە یاسـایە تەمدیـد نـەبێت بـە تـەنها، تەعدیلیشی لەگەڵدا بێت، چونکە پرۆژە یاساکە وا بکات وەکو، رەفیـق صـابر گـوتی لـە دۆخێکـی سیاسـی و واقیعێکی سیاسی تردا دانراوە، واقیعی ئێستاو بەرەو کوێ دەچین شتێکی ترمان لێ دەخوازێت، ئـەم پـرۆژە یاسایە یەکەم/ دیاری نـەکردنی بازنـەی ئـیش نـەکردنی یەکێکـە لـە کەموکوڕییـەکان تیایـدا، بازنـەی ئـیش کردنی ئێمە هەڵساوە ئیستینادی کردۆتە سەر بوونی تیرۆر لە بەغدا، بـۆ دانـانی یاسـای تـیرۆر لـە هـەرێمی کوردستاندا، کە ئەمە لەڕاستیدا واقیعی هەرێمی کوردستان لەگەڵ واقیعی بەغـدا دوو شـتی جیـاوازن، ئـەوە خاڵی یەکەم.

خـاڵی دووەم/ لـە موجیباتـدا دەیـەوێت بگونجێنێـت لەگـەڵ یاسـای دژە تـیرۆردا موکافەحـەی ئیرهـابی نێودەوڵەتیدا دەمانخاتە حاڵـەتێکی سیاسـی قورسـی ئـەم حاڵەتـە، ئەگـەر ئێمـە یاسـای موکافەحـەی ئیرهـاب بگـونجێنین لەگـەڵ یاسـای موکافەحـەی ئیرهـابی نێودەوڵـەتی، دەبێـت بەگشـت هـەموو ئـەو رێکخراوانـەدا بچینەوە لە قانونی نێودەوڵەتیدا بە ئیرهابی لە قەڵەم دراون، ئەمـەش ئێمـە لـە رووی کـورد بوونـەوەو لـە رووی کوردسـتانی بوونـەوە دەمانخاتـە کۆمـەڵێك مواجـەهاتی نابەرامبـەر و ناهاوسـەنگەوە، هاوکێشـە سیاسیەکانمان هەر هەموو لێ تێك دەدات.

سێ/ جیهەتی جێ بەجێ کەری ئەم یاسایە، کە تا ئێستا کـاك دکتـۆر رەفیـق صـابر ئامـاژەی پـێ کـرد گـوتی هەندێك دەزگا نایاسایی سوودیان لێ بینوە، حەصری بکەین لە وەزارەتـی نـاوخۆو هـەموو ئـەو دەزگایانـەی سەر بە وەزارەتی ناوخۆن، هەر دەزگایەکی تری سەر بە وەزارەتی ناوخۆ نەبێت، لە چوارچێوەی وەزارەتـی ناوخۆ دانەبێت ئەویش ئەو مواجەهەی ئیرهابەی دەکات جۆرێکی ترە لە ئیرهاب.

چوار/ کۆمەڵێك موستەلەحات لەناو پرۆژە یاساکەدا هەیە لـە دەرەوەی قـانون دەیگرێتـەوە، قـانون مەبنیـە لەسەر کرداری ئیرهابی و شروع بە کرداری ئیرهابی، ئەمە دەچێتە سەر مەقاصد، دەڵێت مەبەسـتی تـیرۆر جا دەکرێت هەموو کەسێك، هەموو رێکخراوێك تۆمـەتبار بکرێـت لـە کاروبـارو چالاکیە سیاسـیەکانیدا کـە بەمەبەستی تیرۆری هەیە، چونکە معیارێك نییـە، پێوەرێـك نییـە بـۆ ئـەو حاڵەتـە، دەڵێـت پـرۆژەی تـیرۆر دەکرێت ئێمە هەر پرۆژەیەك کە بمانەوێت ئیتیهامی بکەین بەوەی پرۆژەی تیرۆرە، چونکە نە پـرۆژەو نـە مەبەستیش هەموویان چوونەتە ئەودیوی کرداری تیرۆرەوە، چوونەتە ئەودیویش بە کرداری تیرۆریشەوە.

خاڵێکی تر/ حەصر کردن و بنبڕ کـردن و مواجەهـە کردنـی تـیرۆر لـە یـەك ئـامرازدا، ئـامرازی رووبـەڕوو بوونـەوەی تـیرۆر لـەناو ئـەم پـرۆژە یاسـایەدا تـەنها حاڵـەتی ئـەمنی بـەکارهێنانی هێـزە، ئامرازەکـانی تـر، رێبازەکانی تر، وەسیلەکانی تر بۆ رووبەڕوو بوونەوەی تیرۆر لەم قانونەدا دیـاری نـەکراوە، کـە گـەورەترین نەقصە لەناو قانونەکەدا هەیە، لەبەر ئەوە من داوا دەکەم ئـەم قانونـە بـۆ دەربـاز بـوون لـە کێشـەی تـەواو بوونی کاتی، تەنها بۆ شەش مانگ درێژ بکرێتەوە، بۆ ئەوەی بتوانین ئێمە دوای شـەش مانگەکـە قانونەکـە تەعدیل بکەینەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ڕێزدار عمر نورەدینی فەرموو.

بەڕێز عمر حمد امین خدر(نورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەڕاستیدا تیرۆر دیاردەیەکی جیهانیە، تا ئێستاش کۆمەڵگای نێودەوڵەتی لە حاڵەتی بوونی جەنگێکی جیهانیدایە دژی تیرۆر بەرەیەکی جیهانیش هەیە بۆ دژایەتی کردنی تیرۆر لەناو ئەو بەرەیەدا ئەم وڵاتە، ئەم دەڤەرە، ئەم ناوچەیەی کە ئێمە تێدا دەژین بەرەیەکی لە پێشەوەی دژایەتی کردنی تیرۆرە، لەناو ئەم جەنگە جیهانیەشدا لەناو یازدەی سێپتێمبەرەوە لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی، لەسەر ئاستی ئیقلیمی، لەسەر ئاستی ناوخۆی وڵاتان، لەسەر ئاستی نیشتمانی مەسەلەی دەرکردنی یاساو بڕیاری نێودەوڵەتی و ڕێککەوتننامەی نێودەوڵەتی بۆتە شێوازو میکانیزمێکی گرنگ بۆ دژایەتی کردنی تیرۆر، دەبینین ئەنجومەنی ئاسایشی نێودەوڵەتی لە دوای یازدەی سێپتێمبەرەوە تا بە ئێستا دەگات چەندین بڕیاری نێودەوڵەتی دەرکردووە، هەروەها چەندین ڕێککەوتننامەی نێودەوڵەتی دەرچووە، وڵاتانی عەرەبیش ڕێککەوتننامەی تایبەتیان هەیە، چەندین وڵاتانی عەرەبی لەدوای یازدەی سێپتێمبەرەوە یاسای دژایەتی کردنی تیرۆر، یان بەرەنگاربوونەوەی تیرۆریان لەسەر ئاستی ناوخۆ دەرکردووە، یەکێك لەوانە عێراقە، بۆیە تا ئێستاش ئەم جەنگە بەردەوامە، ئەم مەترسیەش بەردەوامە، بەتایبەتی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و لە عێراق، کە ئێمە هەرێمێکین لە چوارچێوەی عێراقدا، بۆیە بوونی یاسایەك لە هەرێمی کوردستان بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر، تاکو ئێستا پێویستیەکە، پێویستە ئێمە تێگەیشتنمان بۆی هەبێت، پێویستە ئێمە پشتیوانی لێ بکەین، سەبارەت بەم درێژکردنەوەیە کە من پشتیوانی لە بۆچوونی هەردوو لیژنە دەکەم، لیژنەی یاسایی و لیژنەی ناوخۆ لە مەسەلەی مەبدەئی درێژکردنەوە، ئێمە لەم بابەتەدا لە ژێر زەختی کات داین 7/17، بۆیە پێویستە درێژ بکرێتەوە، بەڵام ئەگەر تێبینیمان هەبێت لەسەر ناوەڕۆکی یاساکە، دەکرێت ئێمە درێژی بکەینەوە، لەبەر ئەوەی 7/17 تەواو دەبێت، دوای ئەوەی کە ئێمە درێژی دەکەینەوە، با ئێمە باشترو چاکتر ئەو پرۆژە یاسایەی کە هەیە دیراسەی بکەین، تا لە داهاتوودا بزانین لەکوێ کەموکوڕی هەیە، ئێمە هەوڵ بدەین هەمواری بکەین و تەعدیلی بکەین؟ ئەگینا لە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا کە لەوێ یاسایەك بەناوی یاسای نیشتمانی بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر دەرچووە، کار گەیشت بەوەی کە ڕێگا بدرێت بە چاودێری هەموو پەیوەندییەکی هاووڵاتیان بکرێت، چونکە ئەو کات بە پێویست زانرا مقۆ مقۆو دەنگۆ وقسەو باسی زۆریشی هەڵگرت، کە ئەمە لەوانەیە جۆرێك لە مەترسی دروست بکات بۆ سەر ئازادییە گشتیەکان، ئەمە لە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکاش ئەم پرسە هاتە ئاراوە، بۆیە من بە پێویستیشی دەزانم، بەڵام درێژکردنەوەکە بۆ ماوەی دوو ساڵ بێت، دوای ئەوەی کە درێژمان کردەوە، ئەگەر تێبینیمان هەبێت لەسەر جێ بەجێ کردنی یاساکە، یان لەسەر ناوەڕۆکی یاساکە، ئەو کات دەکرێت هەمووومان لە چوارچێوەی پرۆژەیەکی هەموار کردندا، لە چوارچێوەی بەدواداچوونێکی باشترو

چاكتر هەوڵ بدەین یاساكە بەشێوەیەك جێ بەجێ بكرێت، یان هەموار بكرێت، كە ئەركە راستەقینەكانی خۆی جێ بەجێ بكات و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار گۆران ئازاد فەرموو.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئەوەی ئێمە ئەمڕۆ لەبەردەستمانە موناقەشەی دەكەین لێرەدا پڕۆژە یاسایەكە بۆ درێژكردنەوەی ماوەی كار كردنی تیرۆر، نەك پڕۆژەیەك بۆ هەموار كردن، هەر كاتێك باسی هەموار كردنیش لەلایەن ئەندامانی پەرلەمان پێشكەش دەكرێت، جارێكی تر قابیلی موناقەشەو گفتوگۆ كردن بێت بۆ پێداچوونەوەی مولاحەزاتەكان، من پشتیوانی ئەو رەئیە دەكەم بۆ درێژكردنەوەی ماوەی كار پێ كردنی تیرۆر، لەبەر ئەوەی لە ماوەیەكی رابردووی كورتدا، ئێمە لەم هۆڵە قسەمان لەسەر بوونی هەڕەشەو مەترسی بوونی تیرۆر كرد لەم هەرێمەو، قسەمان لە دەستدانی یەكێك لە كۆڵەگەكانی حكومەتی هەرێم كرد، كە ئیستیقراریەتی ئەمن و ئاسایشە، كە ئیفتیخاری پێوە دەكات، ئەویش دوای روودانی تیرۆر كردنی زەردەشت عوسمان و دەستگیر كردنی باندێكی تیرۆریستی لە شاری سلێمانی، هەر خۆمان ئەم ئیدیعایەمان باس كرد كەوا ئەم هەڕەشەیە وجودی هەیە، بۆیە من پێموایە ئەسباب موجیبەی ئەم یاسایە تا ئێستاش وجودی هەیە لە هەرێمی كوردستان، بۆیە پشتیوانی لە درێژكردنەوەكە دەكەم و، خاڵێكی تر كە من پشتیوانی دەكەم، ئەگەر موبەریراتی ئێمە لە درێژ نەكردنەوەو، یاخود درێژكردنەوەی ئەم یاسایە لە تەتبیقی یاساكە بێت، ئێمە پێمانوایە تەتبیقی یاساكە شتێكە، ئەگەر خراپ بەكار هاتووە، ئەگەر كەسێك بە ناحەق گیرا بێت، ئەگەر كەسێك تەعویز نەكرا بێتەوە، لەگەڵ خودی ناوەڕۆكی یاساكە، من پێموایە ناوەڕۆكی یاساكە كۆمەڵێك ماددەی باشی تێدایە، كە مافی ئەم كەسانەی پاراستووە بە تاوانی تیرۆر دەستگیر دەكرێن، هەر لە ئەشكەنجەدان، هەر لە دابین كردنی پارێزەر بۆی، هەر با بڵێین ئیعتیراف پێ كردن بە وەسائیلی تەعزیب، جگە لەوەی لە ماددەیەكی تردا ئەم كەسانەی كە دەگیرێن بەم تاوانە، ئەم تاوانەیان لەسەردا ساغ نابێتەوە مافی ئەوەی پێداون، كەوا داوای قەرەبوو بكەن، ئەو كەسانە سكالا تەسجیل بكەن لەسەر ئەوانەی پەیوەندیدارن لە حكومەتداو، خانەوادەی قوربانیانی تیرۆریش لەم یاسایەدا هاتووە، كەوا پێویستە تەعویز بكرێتەوە، بۆیە من پێموایە ناوەڕۆكی یاساكە مافی ئەم كەسانەی پاراستووەو مافی مرۆڤ و ئازادی تێدا بۆ ئەو كەسانە تیادا پارێزراوە، بەڵام ئەگەر لە جێ بەجێ كردندا كەمتەرخەمیەك هەبێت، ئەوە مەسئوولیەت دەكەوێتە ئەم دەزگایانەو، ئێمە وەك پەرلەمان دەتوانین بەدواداچوون بكەین، بەڵام لەگەڵ ئەوەدا بۆ ماوەی درێژكردنەوەكە من لەگەڵ مەبدەئەكە دام، بەڵام لە سێ ساڵەوە بكرێتە دوو ساڵ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رێزدار ئاشتی فەرموو.

بەڕێز ئاشتی عزیز صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەو پێیەی ئیرهاب جەریمەیەکی مونەزەمەو لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی قسەیەکی زۆر لەسەر ئەو مەسەلەیە دەکرێت، لە ئێستادا بۆ ئەوەی فەراغێکی ئەمنی دروست نەبێت، لە غیابی قانونێکی باشدا ناچار دەبێن، یەعنی من خۆم ناچار دەبم بەوەی کە دەنگ بدەم بەم یاسایە، بۆ ئەوەی ماوەی ساڵێك درێژ بکرێتەوەو هەموار بکرێت، سەرەڕای ئەوەی کە کۆمەڵێك تێبینی هەیە لەسەر ئەم یاسایە، من خۆم لەناوی یاساکەوە، لەناوی پرۆژەکەوە کۆمەڵێك تێبینی هەیە، کە ئەم پرۆژەیە بەناوی موکافەحە کردنی ئیرهابە، بەلأم بە بڕوای من زیاتر کار لەسەر قەدەغە کردنی ئیرهاب دەکات، چونکە موکافەحە کردنی ئیرهاب بە تەنها بە پێناسە کردن و بەدانانی کۆمەڵێك سزاو یاسا موکافەحە ناکرێت، بەڵکو موکافەحە کردنی ئیرهاب پێویستە ئیش لەسەر زەمینە سازی بکرێت، کە هیچ زەمینە سازییەکی گونجاو لەناو ئەم پرۆژەیە نابینرێت، بۆ قەلأچۆ کردنی مەسەلەی ئیرهاب، یەکێك لەو خاڵانە کە جێگای ئەوەیە کە ئازادییەکان ئەخاتەوە بەردەم هەڕەشە، بریتیە لەو پێناسە مەتاتیەی کە لەناو ئەم یاسایە دانراوە کە تەواوی ئازادییەکان ئەخاتەوە ژێر پرسیار و کۆمەڵێك بن دێر لە خۆی ئەگرێ لەناو پێناسەکەدا، کە پێویستە یاسا بەم شێوەیە مەجالی ئیجتیهادی تێدا نەمێندرێ، بە تایبەتی لە هەموو برگەکانی دواتردا یاساکە تەئکید دەکاتەوە سەر ئەوەی کە بە پێی ئەوە کە لە سەرەوە ئاماژە کراوە بە کردەی تیرۆر یان بە کرداری ئیرهاب ناوی ئەبرێت، کەواتە ئیعتیمادی سەرەکی لەناو پرۆژەکەدا پێناسەکەیەتی، و من رام لەسەر پێناسەکە نیە، پێناسەکە جێگای قسەکردنێکی زۆرە، سەرەڕای ئەوەی کە لەناو ئەم پرۆژەیە زەمینەیەك نیە بۆ ئەوەی ببینین یەکێك تێوەگلاو بێت لە مەسەلەی ئیرهابدا، واتا یەکێك نیە بەناوی قوربانی، بەتایبەت خۆمان ئاگادارین لە زۆربەی کرداره تیرۆریەکاندا، زۆر جاران ژن، منداڵ، زۆر جاران پیاویش لەناو ئەم پرۆسانەدا تێوە ئەگلێن، فورسەتێك نیە، زەمینەیەك نیە، بۆ ئەو کەسانەی کە قوربانین بە تایبەت منداڵ، کە پێویستە بە پێی ئەو یاسا سزایانەی کە لەناو ئەم پرۆژەیەدا هاتووە، مامەڵە لەگەڵ منداڵدا نەکرێ، پێویستە بە پێی یاساکانی نەوجەوانان و یاساکانی کە هەڵقوڵاوە لە یاساکان و پرنسیپەکانی جاڕنامەی جیهانی تایبەت بە منداڵ، بە پێی ئەمانە موعامەلە لەگەڵ منداڵدا بکرێ، پێشنیازی من بۆ مەسەلەی زەمینە سازی بەو پێیەی کە ئەمە ناوی قەلأچووی گرتووە، قەلأچووکردنیش بە تەنها کردەیەك نیە بە یاسایەك یان بە ناساندنێك تۆ رووبەرووی ببیتەوە، بەڵکو ئەبێ زەمینە سازیەك هەبێ بۆ ئەوەی کە جارێکی تر ئەو کردە تیرۆریە دووبارە نەبێتەوە، یەکێك لە زەمینە سازیەکان، من لێرەوە پێشنیازی ئەوە دەکەم کە پێویستە هیچ چەکێك نەبێ لەناو پارتە سیاسیەکان لە دەرەوەی هێزی نیشتمانی، ئەو هێزە نیشتمانیەی کە بە شێوەیەکی فەرمی دیفاع لە ئەمنی قەومی کوردستان دەکات، لە دەرەوەی ئەوە ئەگەر بە پێی ئەم پێناسانە بێت، هەر حیزبێك یان هەر کەسێك کە هەڵگری چەك بێت، پێویستە چەکی لێ دابماڵرێ و چەك نەمێنێت، لەبەر ئەوەی کە لایەنێك کە چەك بەکارئەهێنێ، بە پێی ئەم پێناسانە ئەگەر بە مەفهومێکی

قەومی ئەو چەکە بەکاربهێندرێ بۆ کۆنترۆڵ کردنی حالەتی ئەمنی بێت، لەبەرامبەردا لایەنی دووەم بە جۆرێك لە ئیرهاب لەبەرامبەر خۆیدا تەعریفی دەکات، خاڵێکی تر کە گرنگە لە مەسەلەی زەمینە سازیدا، باشترکردنی مستوای مەعیشی خەڵکی.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە وەرە سەر ماددەکە، موحازەرەم بۆ مەدە خوشکی من، وەرە سەر ماددەکە، ئەمە ماددەیەکە یەك فەقەرە، هەر یەکی سێیە، رەئی خۆت داوە، وەرە سەر ماددەکە تکایە، لە ماددەکە دەربچی قەتعەت دەکەم رەجائەن.

بەڕێز ئاشتی عزیز صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێناسەکە پێویستە هەموار بکرێ، هەروەها ماددەی 2 لە 4، ماددەکە زۆر مەتاتین، پێویستە ئیشی لەسەر بکرێ، سەرەڕای ئەوەی کە ئەم پرۆژەیە هیچ زەمینە سازیەکی بۆ قەڵاچۆکردنی ئیرهاب لە خۆ نەگرتووە، هەروەها تەئکیدم لەسەر ئەوە کرد، کە مەفهومی قوربانی ئیشی لەسەر نەکراوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ڕێزدار عبدالرحمن فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن حسین ابابکر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی تیرۆر هەر لە خۆیەوە، ناوی تیرۆر، لە هەر وڵاتێك کە پەیدا بوو، تیرۆر مانای وایە کە تۆقاندن و دڵە راوکێ دروست کردن لەناو هەر وڵاتێك، کەواتە ئەمن و ئارامی لەم وڵاتە تێك ئەدا، بە رەئی من یاسای تیرۆر لە هەرێمی کوردستان زۆر زەرووریە، بەڵام ئەم یاسایەی کە ئێستا پەیڕەو ئەکەن وەکو ئەتوانین بڵێین کاتی نەماوە، وەختی رۆیشتووە، ئەو کاتی کە دامانڕشتووە، وەختی خۆی بوو، لە جێی خۆی بوو، بەڵام ئێستا وەختێکی ترە، زەمەنێکی ترە، من پێم وایە ئەم پرۆژەیە هەموار بکرێ، زۆر کەم و کوڕییەی تێدایە، ئەگەر ئێستا بە زەرووریەت ئەزانم کە تەمدیدیش بکرێ بەس بۆ ساڵێك، بۆ ماوەی ساڵێك تەمدید بکرێ، بەڵام دوایی بڕگەیەك لێی زیاد بکرێ کە بێتەوە ناو پەرلەمان و هەموار بکرێ، دووبارە ئەم پرۆژەیە هەموار بکرێ و دابڕێژرێت، چونکە ئەگەر، دوای ئەوەش ئێمە ئێستا سەیری ئەم پرۆژەیە بکەین، خەڵك لەوانەیە لەدەستی حکومەت دەرچووبێ، لە لایەنەك، لە جێیەکی تریشەوە، لە لایەنێکی تریشەوە ئەم پرۆژەیە بۆ خۆی ئیستیغلال بکات و بەکاری بێنن، ئەمە ئەبێ لەناو بازنەیەك تەحدید بکرێ، کە ئەم پرۆژەیە لە دەستی ئەم جیهەتە بێت، مەسەلەن بڵێین لە دەست وەزارەتی ناوەخۆ بێت، کە ئەمە جێبەجێ بکرێ و ئەو کەسانە و ئەو جیهەتە مەعروف بێت و دیاری کراو بێت، نەك هەر کەسێك بێت ئەم یاسایە بە کەیفی خۆی جێبەجێی بکات و پەیڕەو بکات، دوای ئەوە ئەگەر ئەوە هەبوو دەبێتە پێشیل کردنی مافی

مرۆڤ، ئیتر ئینسان ناتوانێ ئازاد لەم وڵاتە بژیت، کە بە بۆنەی ئەم یاسایە کەوا بڵێین یاسای دژە تیرۆرە، لە جێبەجێ کردنی ئەم یاسایەش دەبێ هەر پێشێڵ کردنی مافی مرۆڤیش یەعنی بەرچاو بگرێ، ناکرێ هەروا و هەر وا بڵێت بەس تیرۆرە و تەواو، زۆر کەس هەنە گرتینە و گیراون، ئەوەش دەچێتە سەر ئەوەی کە بەناوی تیرۆر، بەڵام لە ئەنجامی دواییش تیرۆر نەبووینە، ئەوانە دەبێ قەرەبوو بکرێن، ناکرێ هەروا و دوایی بڵێین ببورەو عەفوم بکە ئاوا گرتیمە و بە غەڵەتی و دوایی بڕۆ بۆ ماڵی، ئەمە زۆر مافی پێشێڵ دەکرێ و ئازادی نامینێ، ئیتر زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کەرەمکە.

بەڕێز بێریڤان اسماعیل سەرهنگ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانم کرا، بەڵام لەگەڵ ئەوەش من پشتگیری ئەم یاسایە دەکەم، یاسای بەرەنگار بوونی تیرۆر، چونکە تیرۆر کێشەیەکی جیهانیە، هەرێمیش پێویستە یاسایەکی هەبێ بۆ رێکخستنی کۆمەڵگا و رۆشنبیری کۆمەڵگا و دوورکەوتنەوە لە تیرۆر، زۆر بە پێویستی دەزانم لە زۆر وڵاتان، راستە هەندێ وڵات ساڵانە یاساکە تەعدیل دەکات،یانیش توندی دەکاتەوە، یانیش درێژەی پێ دەدات، من بۆیە رازیم لەسەر ئەوەی کە درێژەی پێ بدرێت بەو یاسایە، بەڵام حەزم دەکرد روونکردنەوەیەك هەبێ لە لایەن لێژنەی یاسایی و هەروەها لێژنەی ناوەخۆ، چونکە لێژنەی یاسایی تەئریخێکی داناوە کە دەڵێ: تاوەکو 2013/7/16، بەڵام لێژنەی ناوەخۆ دەڵێ:کۆتایی 2012، حەزم دەکرد بزانم بۆ ئەوە؟، بۆ ئەوە2012یان دانناوە و ئەو 2013؟ ئەو ماوەیە چییە؟

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، رێزدار کاك کاردۆ فەرموو.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمووما‌ن کۆکین لەسەر ئەوەی تیرۆر دیاردەیەکە دژی ئینسانیەتە و جیهانیشە و پێویستە بەرەنگاری ببینەوە وەکو دیاردە چیە؟ لە کوردستانیش یاسای بۆ دەرچووە، بەڵام ئەم یاسایە لە دۆخێکی تایبەت دەرچووە، ئایا هۆکارەکانی ئەم دۆخە ماوە کە ئەو یاسایەی بۆ دەرچووە؟، ئەگەر ماوە، دەبوایە بەراستی ئەم پرۆژەیە لە لایەن حکومەتەوە پێشکەش بکرابا، چونکە ئەوان لە پەیڕەو کردندا دەزانن جەدوای یاساکان و کێشەکانی بۆ تەمدید کردنی، ئەمە جگە لەوەی بەرپرسیارەتی هەڵگرتن لەسەر ئەوەی کە کێ ئەم یاسایە جێبەجێ دەکات؟، چونکە لەگەڵ ئەم یاسایە رەنگە پێشیل کاریش بکرێ، ئەم بەرپرسیارییەتە ئەهمیەتێکی گەورەی هەیە، ئەمە خاڵێك، خاڵێکی تر، ئەم یاسایە مۆرکێکی کاتیی هەیە، بەڵام بەداخەوە لە رۆژهەڵاتدا دائیمەن ئەم یاسایانە ئەوەندە تەمدید دەکرێن و بە درێژکراوەیی دەمێننەوە، دەبێتە

یاسایەکی دائیم، لەبەر ئەوە من پێم باشە ئەگەر هۆکارەکانیشی ماوە، یەك ساڵ بێ بۆ ئەوەی بتوانین، یەعنی ئەگەر پرۆژە بڕیارێك یان هەموارکردنێك هەبێ لەم ساڵە، پەرلەمان پێشکەشی بکات، ئەمە خاڵێك، خاڵێکی تر، ناوەرۆکی یاسایەکە، هەم لە ڕووی بەڵگە و لێکۆڵینەوە و هەم لە تەعامول کردنی لەگەڵ ڕۆژنامەنووسان، هەم لە کوردییەکەشی کە هاتووە لە جیاتی ئیعدامەکە لەناوبردنی داناوە، لەناو بردن جۆرێك لە ئەوەی یاسایی تێدا نیە، یەعنی بەراستی ئەمە خاڵێك، خاڵێکی تر، کاتێك ڕۆژنامەنووسان لە کابینەی 5 دا لەگەڵ سەرۆکی حکومەتی کابینەی 5 کاك نیچیروان دانیشتبوو، وتبووی ئێمە تەعامول لەگەڵ ڕۆژنامەنووسان ناکەین بەو یاسایە، ئەمە دەلالەتی ئەوەیە کە ئیشکالاتی تێدایە ئەمە، لەبەر ئەوە من پێم وایە ئەگەر هۆکارەکانیشی مابێت، پێم باشە یەك ساڵ درێژ بکرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ گشت ئێوەی بەڕێز، هەمووتان ڕەئی خۆتان دا، ئێستا چەند بۆچوونێکی ئەو بەڕێزانە کە هەبوو زۆر بە ڕوونی ڕەئی خۆتان دا، ئێستا داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەین کە لەگەڵ لیژنەی ناوەخۆ وەڵامەکان بدەنەوە، پاشان ئەو پێشنیارانەی کە لە لایەن ئێوەی بەڕێزەوە پشتیوانی هەبوو، ئەیخەینە دەنگدان، کەرمکە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، دیارە لەکاتی گفتوگۆکردن لەسەر ئەم یاسایە، ڕەئی جیا جیا هەبوو، هەندێ لە بەڕێزانی ئەندامانی پەرلەمان لەگەڵ یاساکە نین، هەندێك لەگەڵ ئەوەنە کە ساڵێك درێژ بکرێتەوە یان شەش مانگ، هەندێك لەگەڵ ئەوەنە کە دوو ساڵ، هەندێك لەگەڵ ئەوەنە کە ئەو یاسایە هەر ئەسڵەن ڕەد بکرێتەوە، هەندێك لە بەڕێزانیش لەگەڵ ئەوەنە کە تەعدیل بکرێ، دیارە ئێمە ئەو پرۆژەیەی کە تەقدیممان کردیە، بەڕاستی هەستمان بەوە کردیە کە ئەو یاسایە لە 7/16 کۆتایی پێ دێت، و داوای، پێشنیاری ئەوەمان کردووە کە ببێتە سێ ساڵ، دیارە بوونی ئەم یاسایە بە زەرووورەت دەزانین، ئەو ئارامییەو ئەو سەقامگیرییەی کە ئێستا لە هەرێمی کوردستاندا هەیە، یەك لەو عامیلانەی کە تەئسیری هەبووە لە سەر ئەو سەقامگیرییە بە قەناعەتی ئێمە ئەم یاسایە بووە، هەندێ لەو بەڕێزانە ئیشارەتیان بەوە دا کە لە تەمدیدی دووەم، ئەم یاسایە حکومەت تەمدیدی کردووە، من بەو بەڕێزانە دەڵێم، تەمدیدی یەکەمیش بە نیسبەت ئەم یاسایە لە لایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان بووە، نەوەك لە لایەن حکومەتەوە بووە، دیارە هەندێك لە بەڕێزانی ئەندامانی پەرلەمانیش تەعنیان بە هەندێ دەزگا دا، کەوا شەرعیەتی یاسییان نیە، جێبەجێی ئەو یاسایە دەکەن، ئەو دە زگایەی کە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئیشارەتیان پێدا، ئەمە بە پێی یاسایەك تەنزیم کرایە، لەو پەرلەمانە پەسند کراوە، ئینجا چوویتە بواری جێبەجێ کردن و جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە بلزات، یەك لە بەڕێزانی ئەندامانی پەرلەمان ئیشارەتی بەوە داوە کەئەنەهو ئەم یاسایەی کێشەی تیرۆر کێشەیەکی یاسایی نیە، ئێمە بە عەکسەوە دەڵێین، جانیبی

یاسایی زۆر زۆر زاڵترە بەسەر ئەو مەسەلەیە، و جەرائیمی ئیرهابی تەنها و تەنها لە یاسای تیرۆر زکر کرایە، ئەگەر بێیە سەر یاسای قانونی عقوبات، هیچ بابێك و بەندێك نیە باس لە یاسای جەرائیمی ئیرهابی بکات، بۆیە ئەگەر سەیری کارە تیرۆریستیەکانیش بکەین، دەبێنین هەر لە مانگی پێشوو لە سلێمانی باندێکی تیرۆریستی گیرا، و ئەوە ئیشارەت بەوە دەکات کە ئێستاش و لایزال شانەی نوستوو ئی تیرۆریستان لەناو هەرێمی کوردستاندا هەیە، جگە لەوەش، ئەگەر تەعاونی سوڵتاتی ئێمە لەگەڵ بەغدا، لەگەڵ جیهاتی ئەمنی بەغدا نەبوایە، بە حەقیقەت هەندێ جەرائیم هەبوو ئەصڵەن پێش تەنفیزی کەشف کرا و ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەو دەزگایانەی کە لە هەرێمی کوردستاندا کاریان دەکرد، تەبیعی باس لەوە دەکرێ، لەناوەڕۆکی یاسایەکە دەکرێ، بەعزێ حالاتی فەردی لە ئێرەو ئەوێ روویداوە، ئەوە ئەوەی کاك عبدالسلامیش ئیشارەتی پێدا لە جێگای خۆیەتی، ئێمە بەرامبەر تەعدیلی یاسا نین، ئێمە بەرامبەر تەمدید کردنەوەینە، ئەگەر هەر تەعدیلێك لە لایەن ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کرا، یان لە لایەن حکومەتەوە پێشکەش کرا، ئێمە مەجبوورین ئەو کاتە موناقەشە بکەین، و بڕیاری گونجاوی خۆمانی لەسەر بدەین، زۆر لە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمانیش ئیشارەتیان بەوە دا کە ببێتە دوو ساڵ، لیژنەی ناوەخۆش پێشنیاری کردبوو، ئێمەش وەکو لیژنەی یاسا ئیقتیراحی سێ ساڵیمان سەحب دەکەینەوە، پشتگیری لە رەئی لیژنەی ناوەخۆ دەکەین، و پشتگیری لە رەئی ئەندامانی پەرلەمان دەکەین، ئێمەش موفتەرەحەکەمان دەکەینە دوو ساڵ، بۆیە ئەوە بوو کورتەی قسەکانی من، ئەگەر هەڤاڵانم قسەی تریان هەیە؟.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کەرەمکە رێزدار کاك عەونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەندێك برادەر ئیشارەتیان بەوە دا کە یاسای دژە تیرۆر، کیفایەت نیە و موجیبیش نیە، لەبەر ئەوەی قانونی عقوباتی عیراقی لە کوردستان ئیشی پێ دەکرێ، ئەحکامەکانی دەتوانێ تەغتیەی ئەو ئەحداسانە بکات کە روو بەرووی کۆمەڵگەی کوردستانی دەبێ، ئێمە دەڵێین: نەخێر ئەوها نیە لەبەر ئەوەی مەبدەئێکی قانونی هەیە دەڵێ: لاجریمة و لا عقوبة الا بنص، ئەگەر بگەڕێنەوە سەر قانونی عقوباتی عیراقی وەکو کاك شێروان ئیشارەتی پێدا، لەوێ ئەحکامی خاص نیە بۆ موعالەجەی ئیرهاب، واتا قانونی ئیرهاب قانونێکی خاصە، زۆر پێویستە، برادەرێك ئیشارەتی بەوە دا کە مەوزوعی شروع باس کرایە، لە هیچ قانونێکدا نیە، بەڵێ، شروع لە قانونی عقوباتی عیراقی لە ماددەکانی:30 و 31 و 32 بە وازیحی باس کرایە، ئەگەر سەرۆکایەتی پەرلەمان مەجالم بداتێ بۆ روونکردنەوە، بیخوێنمەو و، ئەندامانی پەرلەمان با لەبەر دەمیان وازیح بی ئەحکامی شروع چیە؟، ماددەی 30 دەڵێ: الشروع: هو البدء بتنفيذ فعل بقصد ارتكاب جناية او جنحة اذا اوقف او خاب اثره لاسباب لا دخل لارادة الفاعل فيها، و يعتبر شروعا في ارتكاب

الجريمة: كل فعل صدر بقصد ارتكاب جناية او جنحة مستحيلة التنفيذ اما بسبب يتعلق بموضوع الجريمة او بالوسيلة التي استعملت في ارتكابها ما لم يكن اعتقاد الفاعل صلاحية عمله لاحداث النتيجة مبنيا على وهم او جهل مطبق، و لا يعد شروعاً مجرد العزم على ارتكاب الجريمة و لا الاعمال التحضيرية لذلك ما لم ينص القانون على ذلك، واتا قانونی ئیرهاب ئەگەر ئیشارەتی بە شروع دایە، ئەحکامەکانی جیاواز کردیە و بە وازیحی ئەوە مەبەستی خۆی هەبووە، لەبەر ئەوەی ئەو کەسەی کە تاوان دەکات، پێش ئەوەی ئەنجامدانی تاوانەکە بکات، بزانێ یاساکانی کە بەسەری جێبەجێ دەکرێ بە چ شێوەیەکە؟، دووەمیان، چەند کۆنفرانس و کۆبوونەوە کرا لەسەر ئەم یاسایە، لە پێشووی ئەم دەورەیە، ئەو کەسانەی کە کۆنفرانسەکەیان کردیە زۆر تەقیمی یاساکەیان کردیە، زۆر دەستخۆشیان کردیە، لە پەرلەمانی کوردستان کە توانی ئەم یاسایەی دەرچوێنێ، بە تایبەتی دوو ماددەی زۆر گرنگی تێدایە، ماددەی 14 دەڵێ: ئەگەر ئەو کەسەی بە تاوانی تیرۆر، کاری تاوانەکەی بێ تاوان دەرچوو، بۆی هەیە داوای قەرەبووی ئەو زیانە جەستەیی و نا جەستەییە بکاتەوە کە لێی کەوتووە لە ئەنجامی پێشیل کردنی ئەو مافە مرۆییانەی کە لە دەستوور و یاساکاندا هاتوون، هەروەها ماددەی 15 دەڵێ: حکومەتی هەرێمی کوردستانی عیراق دەستەبەری چاودێری خانەوادەی قوربانیانی کردەوە تیرۆرەکانیان دەکات و قەرەبووی زیانەکانیان دەکاتەوە، ئەگەر بگەڕێینەوە سەر قانونی موکافەحەی عیراقی، ئێمە قانونێکی کاتیمان دانایە، کاتی خۆی دوو ساڵ دانرا بۆ ماوەکەی، دوایی لەسەر تەلەبی ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان، لە پەرلەمانەوە ماوەکەی درێژ کراوە بۆ دوو ساڵی تر، بەڵام قانونی موکافەحەی عیراقی، قانونێکی دائیمیە و بەردەوامیشە نا وەقتیە، بۆ ماوەیەکی کاتی ئیشی پێ بکرێ، ئەوە بوو تێبینیەکانی من لەسەر قسەکانی برادەران، ئەندامانی پەرلەمان و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کەرەمکە فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەئکیدەن بۆ قسەی برادرانی لێژنەی یاسایی، من پێم باشە کورتەیەك لەسەر شەرعیەتی یاسای جێبەجێ کردن باس بکەم، برادەران باسیان لەسەر ئەوە کرد کە کێ شەرعیەتی یاسای جێبەجێکردنی ئەم یاسایەی هەیە؟ راستە ئەم یاسایە جێبەجێ کراوە و باس لە ئەخیرەکەی کراوە کە لە ئەنجومەنی وەزیران و هەموو وەزارەتەکان پێویستە لەسەریان جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە بدەنە ئەستۆی خۆیان و بە تەئکید لەم وەزارەتانە، وەزارەتی داد و وەزارەتی ناوەخۆ بەشێکن لە ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان و موتەزامنن، شەرعیەتی ئەم یاسایە، راستە ئەگەر قەصد لەوە بێ دەزگاکانی ئاساییشی هەرێم لێکۆڵینەوەی تێدا ئەکەن، بەڵام با باشی بزانن دەزگاکانی ئاساییشی هەرێم هەمووی دادوەری تایبەتی خۆی هەیە، ئەم دادەوەرانە دادوەری حقوقین، تەعین کراون و دەوارتی خۆیان بینیوە، یاساین لە وەزارەتی عەدل و لە

سوڵتەی قەزائیەوە فەرمانی تەعین کردنیان بۆ دەرچووە، هەر تەحریکێك لە هەر کارێك و لە هەر کێشەیەك و لە هەر زاهیرەیەکی تیرۆر بکرێ، ئەو حاکم تەحقیقە لەهەر دەزگایەکی ئاسایش بێ، لەناو مەحکەمە ئیعتیادیەکانی ناو حکومەتی هەرێمی کوردستاندا بێت، قەرارەکانیان کۆتایی نیە و قەرارەکانیان بە گوێرەی یاسا خازیعە بۆ جۆرەها تورووقی تەعن لەبەردەم مەحکەمەی تەمییز و لەبەردەم ریئاسەی جینایات، ئیتر مەحکەمەی جینایاتی هەرێمی کوردستان خاصن بە بینینی ئەم قەزیانە، ئەم قەزیانە کە بە تیرۆر ناو ئەبرێ، لە هیچ دادگایەکی تایبەتی سەیر ناکرێ، چونکە ئێمە لە کوردستاندا دادگای تایبەتیمان نیە، دەزگای لێکۆڵینەوەی تایبەتیمان نییە، تەنیا ئەو دادگایانە هەیە کە ئێستا لە هەرێمی کوردستان قەراراتی پێ دەردەکات و قەراراتی ئەوانیش جارێکی دیکە خازیعی چەند رێگایەکی تەعن و تەعن لێدانە لەبەردەم دەزگای دادوەری باڵاتر لە هی خۆیان بکات، ئەو حوکمانەی کە دەردەچێ لەم زاهیرەی تیرۆرە ئیکتیسابی قەتعی دەکات و تیرۆرستان بە ئەنجامی یاسایی خۆیان ئەگەن، لەبەر ئەوەی من پێم باش بوو ئەو روونکردنەوەیە لەسەر شەرعیەتی یاسای جێبەجێ کردن و ئەو جیهەتەی کە جێبەجێی ئەکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

کەرەمکە فەرموو.

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس بۆ هەموو ئەو بیر و بۆچوونانەی هەڤاڵان و بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، ئێمە داکۆکی لەسەر درێژ کردنەوەی ئەم پرۆژە یاسایە دەکەین، چونکە حەز دەکەین ئەو ئەمن و ئیستیقرارەی لە هەرێمی کوردستاندا هەیە لە ئەنجامی پشت بەستن بەو یاسایە لە لایەن دام و دەزگا پەیوەندیدارەکانە، کە توانیویانە ئەو سەقامگیریە بەرقەرار بکەن، ئەگینا خەتەری جیددی ئیرهاب، تیرۆرستان لەسەر ئێمە هەیە و هەمیشە لە هەوڵدان بۆ شێواندنی ئەم بارو دۆخە، ئەمە لە لایەك، لە لایەکی تر ئەگەر نکۆلی لە شێوەی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە کە بەدی بکرێ، ئێمەی پەرلەمان بە تایبەتی ئەو لێژنانەی کە پەیوەندیدارن، دەتوانین بەدواداچوون بۆ هەر حاڵەتێك بکەین کە بینیمان یاسایەکە پێشیل کراوە، یان مافی کەسێك پێشیل کراوە، لە کۆتاییدا بۆ تێبینی خوشکە بێریڤان کە دەڵێ، هەردوو راپۆرتەکان جیاواز بوون، شەرت نیە راپۆرتی دوو لێژنە دەقا و دەق وەکو یەك بێ، هەر یەك تەعبیر لە راو بۆچوونی خۆی دەکات لە نەتیجەی موناقەشەکان و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەڕێزان ئێستا وازیح بوو لە لای هەمووتان، لە موداخەلەکان، هەندێك لە ئەندامانی پەرلەمانی بەڕێز داوایان کرد ماوەکە بکرێتە دوو ساڵ، هەندێکیش داوایان کرد بکرێتە یەك ساڵ، هەندێکیش رەفزیان

کرد، بۆیە ئێستا ئێمە مەبدەئی گۆڕینی وەختەکە کە لیژنەی یاساییش کە لەگەڵی پێشنیارەکەیان سەحب کرد، کێ لەگەڵ مەبدەئی گۆڕینەکەیە، تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، لە سێ ساڵ ببێتە دوو ساڵ مەسەلەن، ئەوەل مەبدەئەکە، تەمدید ئەخەینە ئەخیری، بەڕێزان، ئەو بەڕێزانەی کە ڕەفزیان کرد، مەجموعەیەك لە ئەندامانی پەرلەمان بوون، ئێستا مەبدەئی ڕەفزەکە ئەخەینە دەنگدانەوە، نوقتەی نیزامیت هەیە؟، کەرمکە.

بەڕێز نەریمان عبداللە قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا پێشنیارەکەی لیژنەی یاسایی سەحب کرایەوە، بەڵام وەکو پێشنیاری لیژنەی ناوەخۆ ئیستیناد کرایە سەری، لیژنەی ناوەخۆ بۆ دوو ساڵ نیە، بۆ کۆتایی 2011یە، یەعنی بۆ سەرەتای 2011یە، یەعنی ساڵێك و شەش مانگ دەکات هینەکەی ئێمە، کەواتە نە دوو ساڵەکە ماوە و نە سێ ساڵەکە ماوە، ساڵ و شەش مانگەکە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ڕەجائەن، زۆر بەڕێز هەبوو وتیان دوو ساڵ بێ، مەجموعەیەکی تر هەبوو وتیان یەك ساڵ بێ، مەجموعەیەك هەبوو وتیان ڕەفز بکرێ تەمدیدەکە، یەك کەس شەش مانگ بوو، ناوەکانم نووسیوە تکایە دانیشە، یەك کەس بوو، باشە پێشنیارەکەی جەنابیشت دەخەینە سەری، ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم پرۆژەیە ڕەفز بکرێ، تکایە دەستی بەرز بکات؟، 21 کەس لەگەڵ ئەوەیە ڕەفز بکرێ، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ڕەفز نەکرێ؟، بە زۆرینەی دەنگ ئەوە مایەوە، ئێستا مەبدەئی گۆڕینەکە، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ماوەکە دوو ساڵ بێت، تکایە دەستی بەرز بکات؟، زۆر سوپاس، حیسابی ناوێ، چونکە دیارە زۆرە، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە دوو ساڵ نەبێ؟ تکایە دەستی بەرز بکاتەوە، باشە حیسابی دەکەین لەبەر خاتری ئێوە بۆ ئەوەی ببینن کە چەند ئەزعافە، کێ لەگەڵ ئەوەیە دوو ساڵ بێ ،تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، 63 کەس لەگەڵ ئەوە دایە کە دوو ساڵ بێ، چەند کەس لەگەڵ ئەوەیە کە دوو ساڵ نەبێ؟، چەند کەس لەگەڵە کە دژ بێت؟، دوایی ئەوەی تر دەخەینە دەنگدان، چەند کەس لەگەڵ ئەوەیە کە دوو نەبێ؟، نا جارێ یەك، و دوایی ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە دوو نەبێ؟، 27 کەس، بۆیە دوو پەسند کرا بە 63 دەنگ، زۆر سوپاس، ئێستا ماددەکە تکایە ئاخیر جار بیخوێننەوە لەگەڵ صیاغەی تازەتان بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدان.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی یەکەم:

کارکردن بە حوکمەکانی یاسای بەڕەنگاربوونەوەی تیرۆر ژمارەی (3)ی ساڵی 2006 تا 2012/7/16 درێژ دەکرێتەوە.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الاولى : يمدد العمل باحكام قانون مكافحة الارهاب رقم (3) لسنة 2006 لغاية 16 / 7/ 2012 . **بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:**

بەڕێزان کێ لەگەڵدایە، تکایە دەستی بەرز بکات؟، زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟، بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، بۆ ماددەی دوو کەرەمکە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دووەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان، حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لێژنەی یاسایی رەئیتان؟

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەقی ماددەکە تەئید دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لێژنەی ناوەخۆ رەئیتان؟

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەئیدی دەقی ماددەکە دەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان کەس موداخەلەی هەیە؟ نیە، ئێستا ئاخیر جار بیخوێننەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدان.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة الثانية: على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دووەم:

پێویسته لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەكان، حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

بەڕێزان كێ لەگەڵە تكایە دەستی بەرز بكاتەوە؟، زۆر سوپاس كێ لەگەڵدا نیە؟، بە زۆرینەی دەنگ پەسند كرا، 7 كەس لەگەڵدا نیە، بۆ ماددەی سێ تكایە.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

المادة الثالثة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ 2010/7/17 و ينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

ماددەی سێیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی 2010/7/17 ەوە كاری پێدەكرێت و لە رۆژنامەی فەرمی وەقائیعی كوردستاندا بڵاودەكرێتەوە.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

لێژنەی یاسایی رەئیتان؟

بەڕێز شێروان ناصح حیدەری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەكەین و هیچ مولاحەزەمان نیە و تەئیدی ماددەكە دەكەین و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

لێژنەی ناوەخۆ رەئیتان؟

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئێمەش تەئیدی دەقی ماددەكە دەكەین و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان:

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، كەس موداخەلەی هەیە لەسەری؟ نیە، ئێستاش ئاخیر جار بیخوێننەوە، ئەیخەینە دەنگدان.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

المادة الثالثة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تأريخ 2010/7/17 و ينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

ماددەی سێیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی 2010/7/17 ەوە کاری پێدەکرێت و لە رۆژنامەی فەرمی وەقائیعی کوردستاندا بڵاودەکرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان کێ لەگەڵدایە تکایە دەستی بەرز بکات؟، زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟، بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، 16 کەس دژە، بۆ ئەسباب موجیبە تکایە.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الاسباب الموجبة

لبقاء الاسباب التي تجعل من استمرار تطبيق احكام قانون مكافحة الارهاب موجبا وحماية لحياة مواطني الاقليم وممتلكاتهم وامنهم واستقرارهم، فقد شرع هذا القانون.

به زمانی کوردی:

هۆیەکانی دانانی ئەم یاسایە

لەبەر چەند هۆکارێك کە بەردەوام بوونی سەپاندنی حوکمەکانی یاسای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بە پێویست رادەگرێت، هەروەهاش بۆ پاراستنی سەر و ماڵ و موڵکی هاووڵاتیانی هەرێم و ئاسوودەیی و سەقامگیریان، ئەم یاسایە دانرا، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی رەئیتان؟

بەڕێز شێروان ناصح حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری لە ئەسباب موجیبە دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی ناوەخۆ رەئیتان؟

بەڕێز قادر حسن قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری لە هۆکارە پێویستەکان دەکەین و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان: